Via fora!!

33

enllaç

Any 9
Volum IV
Hivern del 1992

ENLLAÇ som una associació cultural amb més de 19 anys de vida i que ens plantegem els objectius següents:
1er)- Proposar i impulsar la relació entre col.lectius i sectors socials que malden per un canvi sòcio-cultural (de mentalitat, econòmic, politic,...) que faci avançar en l'alliberament de les persones i dels pobles, basada en l'intercanvi d'informació, el debat ideològic i l'ajut mutu en accions concretes.
2on)- Promoure i potenciar un procés educacional entre la gent culturalment activa, per tal d'adquirir una visió global de la realitat i dels canvis de volem dur a terme.
3er)- Potenciar i difondre la presència ideològica tant a nivell nacional com internacional que, a modus de catalitzador d'idees alienes i pròpies, en faci augmentar la velocitat de distribució.
Com podeu observar, **VIA FORA!** és un recurs essencial dins del nostre projecte. A més, disposem d'una casa construïda en camps de treball internacionals (**el Centre Permanent de Cultura Popular** del Turó dels Pujols, comarca de l'Alt Penedès) i que està configurat com a centre de documentació i de treball. Com a centre de documentació, consta d'una biblioteca especialitzada en cultura popular i dinamització cultural, i d'una hemeroteca amb revistes nacionals, estatals i internacionals, especialitzades en moviments alternatius. Com a centre de treball, organitzem i acollim trobades de gent culturalment activa que permetin la reflexió, la discussió, l'intercanvi d'experiències i l'elaboració de projectes d'acció, encaminades totes a dinamitzar el nostre entorn i a trobar camins d'alliberament personal i col.lectiu.

ENLLAÇ is a cultural association which has been existing for over 19 years. Our main objectives are the following:
1st)- To propose and put forward a relationship between the organised groups and the social sectors that struggle for a social-cultural change (in mentality, in economy, in politics,...) thus allowing an advance in the liberation of individuals and peoples; this is based on exchange of information, ideological debates and mutual help in specific actions.
2nd)- To promote and strengthen an educational process among culturally active people, so that a general view of reality and of the changes we wish to attain may be reached.
3rd)- To strengthen and spread out an ideological presence -at a national level as well as at an international level- that, by giving a boost to both our own ideas and those of others, may increase distribution of these ideas.
As you can see, **VIA FORA!** is an essential resort within our project. Furthemore, we have a house built by international work camps (**the Popular Culture Permanent Centre**, at Turó dels Pujols, in the Alt Penedès county), which is established as a document and work centre. As a document centre, it consists of a library specialised in popular culture and cultural dynamics, and a review library with national, state and international reviews and magazines specialised in alternative movements. As a work centre, we organize and host meetings of culturally active people, thus allowing meditation, discussion, exchange of experiences and the preparation of action projects, all directed to urge the awareness of the people surrounding us, and to the encounter of methods of individual and group liberation.

ENLLAÇ estas kultura asocio kiu fondiĝis antaŭd 19 jaroj kun jenaj celoj:
1e)- Proponi kaj akceli la rilatojn inter sociaj kolektivoj kaj sektoroj kiuj strebas por socikultura ŝanĝo (mensa, ekonomia, politika,...) kiu antaŭeniru por la liberigo de la homoj kaj de la popoloj, surbaze de informadŝangô, ideologia debato kaj reciproka helpo en konkretaj egadoj.
2e)- Promocii kaj potencigi edukan procezon inter la homoj kulture aktivaj, laŭcele akiri totalan komprenon de la realo kaj de la sangoj kiujn ni celas.
3e)- Potencigi kaj disvastigi la ideologian intereson ja nacia kaj internacia niveloj kiu, kvazaŭ katalizilo de propraj kaj aliulaj ideoj, pligrandigu ĝian distribuan rapidecon.
Kiel konstateble, **VIA FORA!** estas esenca rimedo en nia projekto. Krome, ni posedas domon, kiun konstruis internaciaj laborbrigadoj (**la Konstanta Centro de Populara Kulturo** en el Turó dels Pujols ĉe la komarko Alt Penedès) kiu utilas kiel centro de dokumentaro kaj laboro. Kiel dokumentejo, ĝi havas specialigitan bibliotekon pri populara kulturo kaj kultura aktivigo kaj de revueteko kun revuoj enlandaj, ŝtataj kaj internaciaj specialigitaj pri altrenativaj movadoj. Kiel laborcentro ni organizas renkontiĝojn de homoj kulture aktivaj kiuj permesu la pripensadon, la diskutadon, la interŝanĝon de spertoj kaj la prilaboradon de agadprojektoj, ĉiuj celantaj aktivigi nian ĉirkaŭaĵon kaj trovi vojojn de persona kaj kolektiva liberigo.

LLOPS AMB LLOPS NO ES MOSSEGUEN

Fa temps que al si d'ENLLAÇ no parlem d'un tema que, no gaires anys enrera, havia estat un dels *leit motiv* dels nostres debats: els professionals / el professionalisme.
Fent una mica de memòria, podem recordar que el concepte de professional va lligat a la justificació ideològica del *status quo*, a l'existència d'un monopoli en l'exercici de certes activitats, a la superació d'unes proves «iniciàtiques» per aconseguir l'acceptació dins el grup, a la lluita a ultrança pel manteniment dels privilegis assolits/heretats, a l'existència, en fi, d'un col.legi com a òrgan d'autodefensa del grup i dels seus privilegis.

I si ara tornem a treure el tema és perquè ens el posen en safata.

Efectivament, des que van començar a proliferar els discursos sobre l'assoliment de la consolidació democràtica, van començar a aparèixer també filípiques contra tal o tal altre polític, amb arguments més o menys certs, més o menys falaços, però sempre amb la intenció d'eliminar barroerament la competència. L'estratègia era senzilla: la denúncia fàcil per preteses irregularitats en l'exercici del càrrec (o en altres activitats laborals), o bé la desqualificació personal més tronada. Tot plegat va començar a oferir una imatge ben deplorable de la classe política.

Però aquesta mateixa classe (i repetim «classe» malgrat que el polític espanyol S. Carrillo digués en certa ocasió que «*yo no soy de la misma clase que los que estan sentados al otro lado del hemiciclo*», més o menys), un cop ha vist els resultats de la campanya de desqualificacions orquestrada des del «gremi», ha començat a tenir mals de ventre en comprobar que la confiança en les institucions anava alarmantment de baixa. I què hi ha de més sagrat, actualment, que les institucions democràtiques i l'essència llur (els partits polítics)? Si el poble en perd la fe, se'ls hi ensorra el tinglado i, com una sola veu, s'han erigit en defensors de l'honestedat dels col.legues (alguns fins i tot s'omplen la boca amb mots com ara «respecte» o, encara més, «generositat») i han tancat files entorn d'un pacte de cavallers més o menys explícit, més o menys tàcit: la defensa de la democràcia i les seves institucions, davant el perill de què la pèrdua de credibilitat d'aquesta porti al poble a plantejar nous sitemes que la superin o, simplement, a replantejar-se una nova interpretació dels usos d'aquesta. Dit amb altres paraules: la defensa col.legiada i a ultrança dels seus privilegis professionals.

Aquesta reacció gregària de l'alarmada classe política no augura res de bo: els llops ataquen amb més contundència quan ho fan en estol.

Amb aquest número de VIA FORA! encetem el IV^art. volum de la nostra publicació. I ho fem convençuts de la seva utilitat com a eina de informació, d'intercanvi i de difusió d'idees, projectes, experiències, etc...

Podreu veure que hi ha canvis, no gaire substancials, si voleu, però que al cap i a la fi persegueixen l'objectiu de fer més amé però alhora consistent el seu contingut.

Dins de la secció *Altrament*, us presentem un treball sobre el moviment ecologista català, dos sobre la problemàtica de la dona -el primer enfocat des del punt de vista del gènere i el segon des de la diferència- i un treball sobre els darrers anys de desenvolupament canadenc.

A Reus, París i Londres, parlem de Sumendi, una serie d'experiències desenvolupades principalment al País Basc.

Parlem extensament amb Emil Herbolzeimer, un ex funcionari internacional i actualment membre d'Ecoconcern a la secció *A la intempèrie.*

En l'apartat reservat a la gent d'ENLLAÇ, *Sota la ploma*, la Núria Font ens ofereix la primera part d'un tema apassionant i que cal llegir-lo detingudament per a ésser conscient de tot el seu significat.

En la secció *Relligats* presentem un llibre d'Antoni Blay i la revista El Mur, publicació del Grups de Joves de Ripollet, el qual també és present a la secció *Cada terra fa sa guerra*, juntament amb el projecte de Conferència Internacional: "La diversitat com a projecte de futur".

Resumint: tot un conpendi de treballs, experiències i energies que esperem us siguin útils i profitoses en el vosre tarannà diari i en la recerca dels vostres objectius globals.

Tot un repte!

EL CONFEDERALISME ECOLOGISTA I VERD: Un repte de futur que cal anar construint des d'ara.

Josep Puig

Us presentem unes reflexions sobre el moviment ecologista a Catalunya, el perquè de la seva desmembració, vist des del punt de vista nacional català.
L'autor proposa evolucionar cap a nous tipus d'estructures politiques, enumerant el que haurien de ser els seus trets fonamentals.
Josep Puig és autor de força treballs sobre aquest tema i milita des de fa anys dins del moviment ecologista català.

We are presenting you with some reflections about the ecological movement in Catalonia and the reasons for its splitting, from the national Catalonia point of view.
The author puts forward the need of evolving towards new types of political structures, listing what should be their basic features.
Josep Puig is the author of many writings on this topic ans has been a militant of the Catalonian ecological movement for many years.

Ni prezentas al vi pripensadojn pri la ekologia movado en Katalunio kaj la kialo de ĝia dismembriĝo, laŭ la nacia kataluna vidpunkto.
La aŭtoro proponas evolui al novaj politikaj strukturoj, listigante ĝiajn fundamentajn trajtojn.
Josep Puig estas aŭtoro de pluraj artikoloj samtemaj kaj agadas de antaŭ multaj jaroj en la kataluna ekologia movado.

1- IMPOTÈNCIA I DESESPERACIÓ.

L'ànima d'una veritable i eficaç política verda cal cercar-la en el nivell d'organització local i en un sistema de democràcia participativa. La debilitat d'ambdós és la base per comprendre perquè l'ecologisme a Catalunya encara no ha fet els avenços que la nostra terra necessita. L'erossió gradual dels poders locals i la feblesa de les iniciatives ciutadanes i campanyes de grups són indubtablement els factors clau. Molta gent es veu forçada així a fer l'opció, de mala gana, per organitzacions ecologistes d'àmbit nacional-estatal. Altres persones romanen inactives davant la impotència dels grups locals.

2- L'HEGEMONIA NACIONAL-ESTATAL.

Aquestes i altres raons són part de l'explicació del perquè del continuat

hegemonisme nacional-estatal en el si del moviment ecologista i dels verds mateixos.

L'oportunitat de progressar a nivell local indubtablement encoratjaria la gent a actuar.

La major part d'activitats del moviment ecologista i verd a Europa són conduïdes moltes vegades per organitzacions nacionals-estatals i les seves branques locals. Les campanyes prioritàries són freqüentment determinades nacional-estatalment d'acord amb criteris determinats per les necessitats de l'organització nacional-estatal. Per posar un exemple: un grup local d'Amics de la Terra troba que té més en comú amb un altre grup d'Amics de la Terra de l'altra punta del país que amb el grup d'Ammistia Internacional de la mateixa localitat. La tendència de moltes organitzacions a tenir la seva seu principal a la capital de la nació-estat, fa encara més greu el problema. A mesura que les organitzacions nacionals-estatals creixen, són absorbides pel mateix sistema establert que es reforça i reprodueix any rera any.

Les organitzacions nacionals-estatals tenen la capacitat d'oferir prestigi, treball, reconeixement i contactes amb els mitjans de comunicació, essent la política del sistema també temptadora. Així els activistes locals amb més capacitat són atrets a la capital amb la perspectiva d'activitat política pagada, de grans pressupostos de funcionament, de grans simposis i reunions nacionals-estatals, etc... Tot això afebleix l'activitat a nivell local on els grups no poden competir amb aquests atractius. És molt dificultós trencar el motlle des que els nous adherents al moviment ecologista i verd es fan membres d'organitzacions nacionals-estatals prestigioses, les quals mantenen així la seva hegemonia.

A despit d'això, cada vegada seran més les persones que despertaran a la conscienciació ecologista i verda. Què se les hi ofereix? Se les hi ofereix grups locals febles, grups nacionsl-estatals que no potencien la participació a nivell local, quan no fomenten descaradament la passivitat reservant l'activisme a uns quants escollits, grups polítics verds en competència electoral, etc...

3- LA TEMÀTICA ÚNICA

Moltes organitzacions intenten capitalitzar el protagonisme basant-se en temàtiques úniques, infravalorant, ignorant o desprestigiant les altres organitzacions. Una forma així de procedir es contrària a la filosofia verda, perquè aquesta posa èmfasi en que totes les temàtiques estan interconnectades. L'ecologia política demostra les relacions entre l'economia i la destrucció dels sistemes naturals i socials, entre pràctiques agrícoles i fams massives, entre valors patriarcals i cursa d'armaments.

Les temàtiques úniques mantenen el nostre moviment dividit i impotent. A la cosa més important que hom pot aspirar és a petites victòries ací o allà, àdhuc de vegades una passa endavant en comporta dues enrera. Les temàtiques úniques necessiten ser escollides i explicades en el seu context econòmic i de valor. En no anar a l'arrel de les coses els grups de temàtiques úniques solen fracassar. Si volem anar cap a fronts àmplis per abordar les problemàtiques és imprescindible reconèixer que calen canvis fonamentals.

4-- LES FUNDACIONS-ASSOCIACIONS BENÈFIQUES.

Freqüentement juguen un valuós paper politic, però estan impossibilitades de

reconèixer això degut al seu estatut legal, ja que especifica textualment que no han de ser polítiques. Molts activistes verds acaben treballant en aquests tipus d'associacions, els objectius de les quals solen ser educatius, contra la pobresa i la fam, ajut al Tercer Món, per la Pau, etc... Aquestes associacions estan constantment en la maroma, no arribant a les causes profundes ni ampliant ni interrelacionant els problemes. Com que l'Estat els hi atorga un tractament preferentcial, tenen capacitat de neutralitzar alguns dels activistes amb més capacitat.

5- ELS SINDICATS.

S'han desenvolupat al llarg dels darrers 100 anys per defensar els drets dels treballadors i protegir els seus interessos. Mitjançant l'afiliació als sindicats moltes persones han descobert la necessitat de l'acció política. Els sindicats foren la base de la política d'esquerres. Cal criticar-los perquè la seva preocupació central és la defensa del lloc de treball. Com a conseqüència aixequen una barrera entre el treball i les seves repercussions ecològiques. També en fan una altra entre la política en el lloc de treball i la del lloc on es viu.

Una política verda a la fi del segle XX ha de trobar maneres d'ajuntar el lloc de treball i el lloc on es viu.

6- ELS PARTITS POLÍTICS.

Els partits polítics són una mostra de com els ecologistes poden arribar a estar dividits i de com les pressions del sistema enterboleixen les ments de la gent.
Les grans màquines partidàries, a través de compromisos, sempre aigualiran aquells tipus de canvis fonamentals que són imprescindibles si volem evitar el desastre ecològic. Per això no cal esperar res de l'enverdiment dels partits polítics industrialistes.

A l'hora de voler fer política en el marc del sistema, els ecologistes, empesos per la lògica del sistema, acaben reproduint estructures semblants a la dels partits clàssics i acaben practicant molts dels vicis de la politicocràcia, a no ser que la

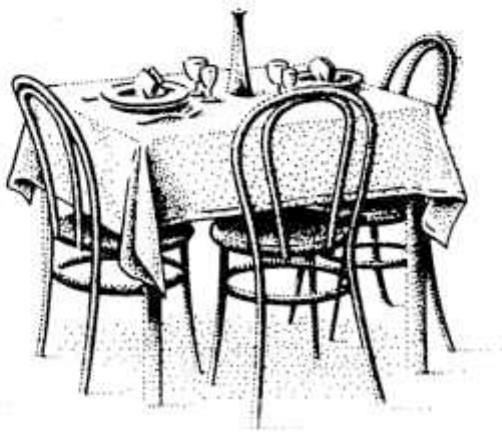

seva principal preocupació sigui bastir estructures que estiguin en consonància amb la filosofia verda. Això és el que realment s'oblida, quan l'atractiu de ser presents a les institucions es planteja en forma de vulgar electoralisme. En la curta vida del moviment polític verd a l'Estat Espanyol n'hi ha exemples a cabassos. També hi ha experiències ben tristes a nivell de Verds Europeus.

7- ELS GRUPS ECOLOGISTES LOCALS.

La majoria de gent activa en l'ecologisme a Catalunya treballa en col.lectius locals autònoms. Això hauria d'ésser encoratjat i segurament és el millor indicador de la salut del moviment.

No obstant hi ha grups que encara tenen la mentalitat de les temàtiques úniques, citada abans. Treballen aïlladament i els hi manca tota mena de suport. Tot això és tradueix en la curta vida de molts col.lectius.

El problema rau en la manca esfereïdora de xarxes efectives, en el no compartir recursos, el no establiment d'àmplies aliances davant problemes concrets i la no creació d'estructures polítiques comuns que impossibilitin la manipulació i el domini d'una sobre les altres.

8- LES FORMES I ELS ESTILS DE VIDA

En els darrers temps s'ha desencadenat un creixent interès per les formes i els estils de vida anomenats verds o alternatius. Molta gent intenta dur a terme activitats de creixement personal: meditació, nutrició, salut, etc... Hi ha, no obstant, una tendència a que totes aquestes pràctiques siguin contemplades com un substitutiu de l'activitat política. És vital que qualsevol canvi personal sigui emmarcat

en el context polític i que la transformació personal inspiri la participació en la política verda.

9- ELS "NEGOCIS" VERDS.

Cada vegada són més els/les ecologistes que posen molta energia en crear i mantenir petits "negocis" independents, entorn de les formes i estils de vida verds: botigues de productes ecològics, llibreries verdes, tallers de bicicletes, centres de medicina alternativa, energies renovables,. reciclatges de materials, etc... El mateix es pot dir dels esforços de les persones que practiquen l'agricultura ecològica i de les cooperatives de consum de productes ecològics. Cada vegada més els petits comerciants i botiguers de poble o de barri es veuran abocats a oferir productes de qualitat, ecològics, davant la deslleial competència de les grans cadenes de supermercats.

Convindria no comtemplar totes aquestes empreses com activitats separades del procés polític. Contribueixen enormement a enverdir el procés en el qual tots/es els /les ecologistes estem immersos.

EVOLUCIONANT CAP UN NOU TIPUS D'ESTRUTURA POLÍTICA

Fins ací s'han examinat els tipus d'estructures mitjançant les quals la gent busca expressar-se políticament. La conclusió que se'n pot treure és que cap d'elles reflexteix la filosofia verda. El que el moviment ecologista i verd necessita urgentment és un nou tipus d'estructura política. Una estructura que sigui cooperativa més que competitiva, inclusiva més que exclusiva, localment autònoma més que una branca d'una organització nacional-estatal, holística més que de problemàtica única i bio-regional més que antropo-regional.

La recerca és sobre i per una nova forma d'estructura política que reflecteixi la filosofia verda d'una manera que ni els sindicats, ni els grups de pressió, ni els partits polítics mai podran reflectir. Les qüestions bàsiques són: a què s'assemblaria una estructura així?, i com encaixaria amb les estructures actualment existents? Passem a examinar les principals característiques d'una estructura així:

1- Fonamentar-se en principis bàsics més que en programes polítics detallats. Aquests principis es podrien es podrien ampliar per donar una base filosòfica verda incomfusible.

2- Ser iniciada localment i independentment de qualsevol organització política nacional-estatal.

3- Ser suficientment gran o nombrosa per a ser adequadament dotada de mitjans.

4- Reunir un ampli ventall de grups de temàtiques úniques i branques locals d'organitzacions nacional-estatals, sense afectar a la seva autonomia (confederal per naturalesa).

5- Superar la divisió entre lloc de treball i lloc on es viu.

6- Unir les opcions de creixement personal amb la cosa política.

7- Desenvolupar una àmplia panoràmica de tots els assumptes locals.

8- Reflectir el caràcter i les característiques bio-ecològiques de l'àrea local.

9- Agrupar un imaginatiu ventall de persones actives localment.

10- Fonamentar-se en els principis de la democràcia participativa de base,

emprant el consens sempre que sigui possible. Les accions polítiques, les estratègies i els principis haurien de limitar-se a aquelles àrees on existeixi un ampli acord. La tasca essencial seria el desenvolupament d'una solidaritat política efectiva a llarg termini. Els grups membres d'aquesta estructura serien lliures de seguir les seves pròpies activitats i de mantenir la seva pròpia denominació, fora de les estratègies confederals acordades.

11- Crear oportunitats per a compartir coneixements i habilitats en àrees especialitzades.

12- Desenvolupar un esperit de companyonia tan social com polític, que encoratgi la participació i l'autoconfiança més que la jerarquia i el domini.

Aquestes podrien ser algunes de les característiques d'una CONFEDERACIÓ ECOLOGISTA I VERDA. Confederació és una paraula que vol descriure una aliança institucional, dins de la qual la mateixa Confederació no té autoritat sobre els seus grups afiliats. Una Confederació implica una estructura que és més que una Xarxa, ja que desenvolupa polítiques per si mateixa i no serveix només que com a canal de comunicació.

Una Confederació així no seria rival de l'actual sistema de partits polítics, dels grups de pressió, ni de les organitzacions nacional-estatal. Però permetria l'evolució de la societat vers una direcció verda. Un procés així ajudaria a guarir les divisions i reticències actuals i a incrementar la comprensió en el si del moviment ecologista català.

Evidentment aquesta tècnica estructural, que s'anomena Confederació, és un mitjà cap una finalitat. L'ecologisme no significarà un repte real al present *statu-quo* fins que no s'hagi construït una àmplia cooperació de grups i d'interessos. Aquest diàleg i acció compartida ha d'iniciar-se ara a nivell local. Una vegada iniciat, esdevindrà una bola de neu.

CONFEDERACIÓ ECOLOGISTA I VERDA és el nom que es dóna a aquesta forma d'estructura política. És la clau, és un principi fonamental del moviment verd i la seva comprensió i implementació serà contemplada en el futur com el component central de la democràcia verda.

A Gäuses, a finals de l'estiu de 1989.

nota: Vull agrair a David Taylor la seva inspiració que m'ha permés adaptar les seves idees a la realitat de Catalunya.

Josep Puig Boix

CIÈNCIA, NATURA I GÈNERE (I)

Vandama Shiva

Us oferim la primera part d'un extens article publicat en el llibre Women, Ecology and Development, *Zed Books Ltd. London 1988.*
La primera part desenvolupa fonamentalment el concepte de ciència, tot afirmant que el modern reduccionisme científic, com a desenvolupament, dóna voltes entorn del projecte patriarcal, que ha exclòs les dones com a expertes.
L'autora desenvolupa tota una argumentació crítica al voltant dels conceptes de ciència, desenvolupament, natura, gènere... Tot un suggestiu i suggerent treball d'anàlisi.

We are offering you the first part of a long article published in the book: Women, Ecology and Development, *Zed Books Ltd., London 1988.*
This first part basically develops the concept of science, stating that modern scientific reductionism, as a form of development, is based on the patriarchal project, which has excluded women as experts.
The author sustains a critical argument regarding the concepts: science, development, nature, genus..., which proves to be a stimulating and suggestive analytical piece of work.

Ni prezentas al vi la unuan parton de longa artikolo aperinta en la libro: Women Ecology and Development, *Zed Books Ltd. London 1988.*
La unua parto evoluigas ĉefe la sciencan koncepton, kaj certigas ke la moderna scienca limigo, kiel evoluigilo, rotacias cirkaŭ la patriarka projekto, kiu ekskludis la virinojn kiel ekspertojn.
La aŭtorino evoluigas ampleksan kritikan argumentadon ĉirkaŭ la konceptoj: scienco, evoluigo, naturo, genro... sugestpova kaj sugesta analiza tasko.

La recuperació del principi femení és un repte intel.lectual i polític al projecte patriarcal de dominació i destrucció, de violència i subjugació, de desposseir i prescindir, alhora de les dones i de la naturalesa. La visió política del principi femení desafia conceptes fonamentals, no sols en política econòmica sinó també des dels processos científics amenaçadors de la vida.

El desenvolupament-mascle (o mal desenvolupament) està basat intel.lectualment sobre, i justificat a fons, categories reduccionistes del pensament i l'actitud científiques.

Políticament i econòmica cada projecte que ha fragmentat la natura i desplaçat les dones del treball productiu ha estat legitimat com a científic per uns conceptes reduccionistes orientats a una realització uniformadora, centralista i controladora. El desenvolupament és des d'aquest punt de vista la introducció de *l'agricultura científica, la ramaderia científica, l'administració científica de l'aigua*, i tot així. Les tendències reduccionistes i universalitzadores com a *científiques* aporten inherentment violència i destrucció en un món que és incoherent, interrelacionat i divers. El principi femení esdevé una categoria d'oposició no-violenta de la manera de concebre el món, i de tot el que en ell actua de suport de tota la vida, mantenint la natura interconnec-

tada i diversificada. Això permet una transició ecològica dels processos violents als no-violents, de la destrucció a la creació, de l'antivida a la donació de vida, des de la uniformitat a la diversitat i des de la fragmentació i el reduccionisme a la integració i la complexitat.

Així es veu que no només el *desenvolupament* és una força de violència a les dones i a la naturalesa. A nivell més profund, el coneixement científic en el que està basat aquest procés de desenvolupament és per ell mateix font de violència. El modern reduccionisme científic, com a desenvolupament, dóna voltes entorn el projecte patriarcal, que ha exclòs les dones com a expertes i simultàniament ha exclòs les vies ecològiques i holístiques que responen i respecten els processos naturals i interconnectats **com a ciència.**

LA CIÈNCIA MODERNA COM A PROJECTE DE PATRIARCAT.

La ciència és planificada com a universal, dins un sistema de lliure valoració dels coneixements, que ha desplaçat tots els altres temes d'opinió i coneixements per una valorització universalista i neutralitzadora i per la lògica del seu mètode arribar a l'objectiu que és reclamar la natura. I encara més perquè l'ona dominant de la ciència moderna, el paradigma reduccionista i mecanicista, és una particular resposta a un particular grup del poble. Aquest és un projecte específic de l'home occidental que va començar des de fa d'uns cinc-cents a set-cents anys com la molt vitorejada Revolució Científica.

Durant els darrers anys l'erudició femenina ha començat a adonar-se que el sistema científic dominant sorgit com una força alliberadora no ho és per a la totalitat de la humanitat (tot i la legitimitat per se en termes de millorament universal de les espècies), sinó com a un projecte masculí i patriarcal que necessàriament enllaçava la subjugació alhora de les dones i la natura. Harding l'ha anomenat *projecte occidental, burgès i masclista,* conjuntament amb Keller(1).

La Ciència ha estat produïda per un particular subgrup de la raça humana que és quasi esclusivament de mascles blancs de classe mitja. Per als pares fundadors de la ciència moderna la relació entre llenguatge i gènere era explícit; ells la veuen com una filosofia digna de ser anomenada masculina, *que pogués ser diferenciada de la dels seus ineficaços predecessors pels seus poders* virils *i la seva capacitat per vincular la Natura al servei de l'home i fer-la la seva esclava*(2).

Bacon (1561-1626) fou el pare de la ciència moderna,l'iniciador de la moderna investigació institucional i industrial i de la inspiració que hi ha al darrera de la Royal Society. La seva contribució a la ciència moderna i la seva organització és criticable. Des del punt de vista de la natura, de les dones i dels grups marginals, es miri com es miri, el programa de Bacon no els inclou. És un programa que beneficia especialment la classe mitjana europea empresarial per mitjà del coneixement humà i el poder científic.

En el mètode experimental de Bacon, que era central pel projecte masculí, hi havia la dicotomia entre mascle i femella, ment i matèria, objecte i subjecte, racional i emocional i en canvi una conjunció entre la cosa masculina i la dominació sobre la natura, les dones i no-occidental. El seu no era un mètode *neutral, objectiu, científic,* sinó que era un modus masculí d'agressió contra la natura i la dominació de les dones. Serioses comprovacions d'hipòtesis sobre les manipulacions de control de la natura i la

necessitat de semblants manipulacions, si els experiments són per ser repetits, són formulats aquí en metàfores clarament sexistes. Natura i investigació alhora aparèixen conceptualitzades en models de violació i tortura -amb la més violenta i misògina relació amb les dones- i aquest model és mostrat com una raó de valor científic. Segons Bacon, *la natura és traicionada més atinadament per les vexacions artístiques que en la seva llibertat natural*(3). Les disciplines del coneixement científic i les invencions mecàniques són el primer i no *merament exercir un amable guiatge sobre el curs de la natura; elles tenen el poder de conquerir-la i sotmetre-la, sacsejant un a un els seus fonaments*(4).

A *Tempores Partus Maculus* o a *The Masculine Birth of Time*, traduïts per Farrington com un suggeridor canvi de l'antiquada ciència, representada com femenina-passiva-dèbil enfront una nova ciència masculina, la revolució científica de la qual Bacon es veia com el seu pregoner. A New Atlantis, la *Bensalem* de Bacon, era administrada des de la Casa de Salomó, un institut de recerca científica on el científics mascles reglamentaven i decidien per la societat, escollint quins secrets podien ser revelats i quins eren popietat privada de la institució.

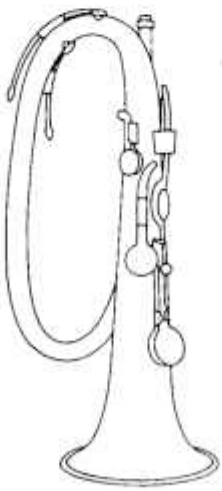

La societat científicament dominada ha evolucionat molt en línia del model de la *Bensalem* de Bacon, amb la natura transformada i mutilada en una enorme *Salomon'House*-laboratoris corporatius i programes universitaris esponsoritzats-. Amb les noves biotecnologies, la visió de Bacon de control reproductiu com a eina motiu de producció està començant a ser realitat i mentre la revolució verda i la bio-revolució han realitzat el que a New Atlantis era només una utopia.

Nosaltres fem arbres i flors que arriben

més d'hora o més tard del que correspon per les estacions, que creixen i donen més fruit més ràpidament que en el seu curs natural ho farien. Fem que siguin més grans, molt més del que els és natural i els seus fruits més grans, més dolços i amb diferents sabors, olors i colors que la seva naturalesa(6). Per Bacon, la Naturalesa no era la gran Mare Naturalesa sinó una femella natural conquerida per una agressiva ment mascle. Com Carlyn Merchant fa notar aquesta transformació de la Natura d'una vital i nodridora mare a una inerta, mortal i manipulable matèria era imminentment seguida per l'explotació imperativa del creixent capitalisme. La imatge de la terra nutrícia representa un contrast cultural amb la de la seva explotació. *No s'ha assassinat realment una mare, se li han arrencat les entranyes i es mutila el seu cos.* Però les idees de predomini i dominància creades pel programa baconià i la revolució científica han fet remoure limitacions i han funcionat com a removedores culturals enfront el despullament de la natura.

La supressió de l'animística i dels conceptes orgànics del cosmos han constituït la mort de la natura, la més greu repercussió de la revolució científica. Perquè des de l'animística i la cosmogonia la natura no es veu com un sistema de mort, com partícules inertes mogudes per quelcom extern -sinó molt més com a forces inherents- l'estructura mecànica de la qual pot legitimar la manipulació de la natura. I encara més, com a concepte estructural, l'ordenació mecanicista s'ha associat amb l'estructuració de valors basada en el poder, totalment compatible amb les direccions preses pel capitalisme comercial(7).

La ciència moderna fou conscientment sexuada per l'actitud patriarcal. La naturalesa es veu més com una dona violada, diferenciació sexista que també fou recreada. La ciència és doncs una aventura mascle, basada en la subjugació de la naturalesa femenina i del sexe femení, suport proporcionat per la polarització del gènere. El patriarcat com a nou poder científic i tecnològic necessita de l'emergent capitalisme industrial.

Mentre des d'una banda de la ideologia científista es sanciona el despullament de la natura, de l'altra es legitimitza la dependència de les dones i de l'autoritat dels homes. Ciència i masculinitat estaven associades en la dominació sobre la dona i la cosa femenina i les ideologies de ciència i gènere reforçaven cadascuna. La històrica cacera de bruixes, que va assenyalar i anihilar les dones europees com a coneixedores i expertes, va ser contemporània durant dos segles de la revolució científica. L'apogeu s'assolí amb Galileu i el seu *Dialogues* referents als *Dos Sistemes Jeràrquics Mundials* i morí amb el sorgiment de la Royal Society i l'Academie des Sciences de París(8).

Els processos a les bruixes com a símbol dels processos a la natura, la sala de justícia com la seva inquisició i les torturas amb aparells mecànics com a instruments de subjugació del desordre, eren fonamentals als mètodes científics del poder. Per a Bacon, com per a Harvey, la política sexual ajudava a estructurar la naturalesa amb mètodes empírics que volien forjar una nova forma de coneixement i una nova ideologia, aparentment desproveïda de conceptes culturals i polítics(9).
La Royal Society, inspirada per la filosofia de Bacon, era clarament vista pels seus organitzadors com un projecte masculí. El 1644, Henry Ildenberg, secretari de la Royal Society, anunciava que la intenció de la societat *era una elevació de la filosofia masculina... per mitjà de la qual la Ment de l'Home podria ser ennoblida amb el sòlid coneixement de les Veritats*(10). I per a Glanvill la finalitat

de la ciència masculina era conèixer els mitjans que empresonen la Natura fent seves les nostres propostes per aconseguir així l'Imperi de l'Home sobre la Natura(11). Glanvill, partidari de la química com una de les profitoses eines per *la violència dels seus artificis que descobreixen parts latents que sota petites pressions no es poden descobrir*(12). La *desmaternització* de la natura per mitjà de la ciència moderna, i la unió del coneixement amb el poder fou simultàniament una font de subjugació de les dones i dels pobles no europeus. Robert Boyle, el famós científic que era també el Governador de la New England Co. veié l'ascensió de la filosofia mecanicista com instrument de poder no sols damunt la Natura sinó també sobre els habitants indígenes d'Amèrica. Declarava explícitament la seva intenció d'alliberar els indis de New England de les seves ridícules nocions a prop dels treballs de la natura. Atacava la seva percepció de la natura *com un regal dels déus* arguint: *la veneració amb que els homes estaven imbuïts pel que ells anomenaven natura ha estat un descoratjador impediment per l'imperi de l'home sobre les criatures inferiors de Déu*(13).

Avui, amb la nova consciència ecològica, els ecologistes de tot el món tornen a les creences dels pobles indígenes americans com una especial font per aprendre'n com viure amb harmonia amb la natura. Són molts avui que des de l'ecologia i els moviments femenins veuen la irracionalitat de l'impuls de Boyle de l'imperi de l'home blanc sobre la natura i sobre els altres pobles, i en canvi han vist la racionalitat de les paraules del Cap Indo Smohalla quan proclamava: *Em pregunteu respecte a l'arada a la terra: treuré jo un ganivet i plorant tallaré el pit de la meva mare?* (14).

La carta del Cap Seattle, que ha donat

una major inspiració als moviments ecologistes estatals diu, *El que nosaltres sabem- és que la terra no pertany a l'home, l'home pertany a la terra. Totes les coses estan connectades, com la sang que li passi a la terra passarà als fills de la terra. L'home no ha urdit el teixit de la vida; merament hi és. Sigui quin sigui el teixit, ell hi pertany.*

Les alternatives ecològiques i feministes a la ciència reduccionista no són les primeres temptatives de crear una ciència que sigui no sexista ni destructiva. El període de la revolució científica fou ple d'alternatives al projecte masculí mecanicista i a la ciència reduccionista i també ple de lluites entre la ciència sexista i la no sexista. Bacon i Paracelsus foren els capdavanters de les dues posicions de la ciència moderna al segle XVII a Europa(15). Els paracelsians pertanyien a la tradició hermètica que no feia dicotomia entre ment i matèria, entre femení i masculí. L'escola mecanicista creada per Bacon crea dicotomies entre cultura i natura, entre ment i matèria, entre masculí i femení, inventen una estratègia conceptual a l'anterior amb la finalitat de dominar sobre ella més tard. Les dues visions científiques són també dues visions de la naturalesa, del poder i de les relacions dels gèneres. Per a Paracelsus el mascle no domina sobre la femella, ambdós es complementen l'un a l'altre, i el coneixement i el poder no s'erigeixen des del domini sobre la naturalesa sinó des de *la cohabitació amb els elements*(16) ja que ells mateixos estan interconnectats a les formes d'un organisme vivent. Pels Paracelsians *el món sencer está teixit i limitat per si mateix: pel món estan vivint criatures arreu tant femelles com mascles i la saviesa de la natura es deriva de la participació en aquestes interconnexions*(17).

La formació de la Royal Society i en el context de l'emergent capitalisme industrial, la disputa entre el mecanicisme i les tradicions hermètiques fou un èxit del projecte masculí, que era també el projecte d'una classe determinada. Paracelsus i Bacon no eren tan sols diferents en la seva ideologia en referència a gèneres i ciència sinó també diferents en el seu arrelament en classes polítiques, Bacon compromés amb els valors de les classes mitjanes (fou finalment Lord Canceller i Bacon Verulam a 1618, en el regnat de James I) i identificat amb els capitalistes, comerciants i amb l'estat en el seu projecte científic i Paracelsus al costat dels camperols en la seva revolta al Tirol (18). La ciència reduccionista esdevé en els segles següents el major agent del canvi polític, de la dicotomia de gèneres, de relacions classistes entre els homes i entre els homes i la natura. *Donats els esdeveniments de la moderna ciència, definidament oposada a tota la cosa femenina, els temors a Natura i Dona poden minvar. Amb la reducció per un cantó a substractes mecanicistes i per l'altre a la virtut del sexe, l'essència de la MATER pot ser amansida i conquerida.* (19).

Per més de tres segles el reduccionisme ha imposat regles com l'únic sistema i mètode científic distorsionant la història tant a l'Occident com a l'Orient. S'ha amagat la ideologia darrera un suposat objectivisme, neutralitat i progrés. La ideologia que amaga ideologies ha transformat tradicions complexes i plurals en coneixements, en un monolític pensament basat en el gènere i la classe, i ha transformat la tradició específica en una tradició superior i universal per a ser imposada sobre totes les classes, sexes i cultures, que ajuda a controlar i a subjugar. Aquesta projecció ideològica ha estat preservada per la ciència reduccionista, inaccessible a la crítica. L'estretor de mires de la ciència en el patriarcat i d'una classe i una cultura en particular encoberta darrera una reivindicació universalista, només pot ser vista des d'altres

tradicions de dones i pobles no occidentals. Són aquestes subjugades tradicions les que han revelat com la ciència moderna és sexista, com és partidista en relació a les necessitats i impulsos de la cultura occidental dominant i com la destrucció ecològica i l'explotació de la natura són inherents a aquella lògica. S'ha començat a clarificar cada vegada més que la neutralitat científica ha estat el reflex de la ideologia, no de la història, i que la ciència és similar a totes les categories socialment constituïdes. Aquest punt de vista de la ciència com a projecte social i polític de l'home occidental modern ha sorgit de les constatacions dels que havien estat definits dins la natura com a passius i ineficaços: la Mare Terra, les dones i les cultures colonitzades. És des d'aquestes limitacions que estem començant a discernir que els mecanismes econòmics, polítics i culturals han permés una ciència restrictiva per dominar i com els mecanismes de poder i violència poden ser eliminats per perillosos, dins un coneixement que inclou tot el que és humà.

LA VIOLÈNCIA DEL REDUCCIONISME

El mite que la *revolució científica* era un procés per al progrés intel.lectual està començant a ser qüestionat clarament per part de feministes, erudits i historiadors de cultures no occidentals. És evident l'ascensió del paradigma reduccionista amb la subjugació i destrucció de la saviesa femenina a Occident i també de les cultures no occidentals. La caçera de bruixes a Europa fou un llarg procés de deslegitimització i destrucció de l'experiència de les dones europees. A 1511, Anglaterra tenia una Acta del Parlament dirigida contra *oficis comuns, com ferrers, teixidors i dones que intentin grans cures i coses de gran dficultat: per les bruixes que usin en part sortilegis i bruixeries*(20). Al segle XVI les dones

europees eren ja totalment excloses de la pràctica de la medicina i la salut perquè *les dones assenyades corren el risc de ser declarades bruixes*. En el fons, la més violenta forma d'exclusió de les dones dels coneixements i l'expimentació, i també de les antigues cultures tribals i camperoles ha arribat al seu límit amb la proliferació del paradigma masculimitzador anomenat *desenvolupament*.

Jo defineixo el patriarcat occidental modern com una tradició epistemològica especial de la *revolució científica* com a *reduccionista* perquè limita la capacitat dels humans de conèixer la natura per exclusió d'altres coneixedors i d'altres vies de coneixement, alhora que redueix la capacitat de creació renovadora i regeneradora de la mateixa naturalesa per una manera de fer manipuladora, inerta i fragmentada. El reduccionisme té una sèrie de característiques distintives que el desmarquen d'altres sistemes de coneixement no reduccionistes als que ha sotmès i reemplaçat. Les assumpcions deontològiques i epistemològiques bàsiques del reduccionisme estan basades en l'homogeneïtat. Veu tots els altres sistemes com a maquillatge dels mateixos constituents bàsics, discontinus, inconnexes i atomitzats i assumeix que tots els processos bàsics són mecànics.

La metaformosi mecànica del reduccionisme ha reconstituït socialment la natura i la societat. En contrast amb les metàfores orgàniques, en les que els conceptes d'ordre i poder estaven basats en interconnexions i reciprocitats, la metàfora de la natura com a màquina estava basada en el concepte de separabilitat i manipulació. Com Carolyn Merchant ha fer notar: *Investigant les arrels de la nostra actual problemàtica ambiental i les seves connexions amb la ciència, la tecnologia i l'economia, hem de plantejarnos reexaminar la forma en què la ciència veu el món per reconceptualitzar-lo*

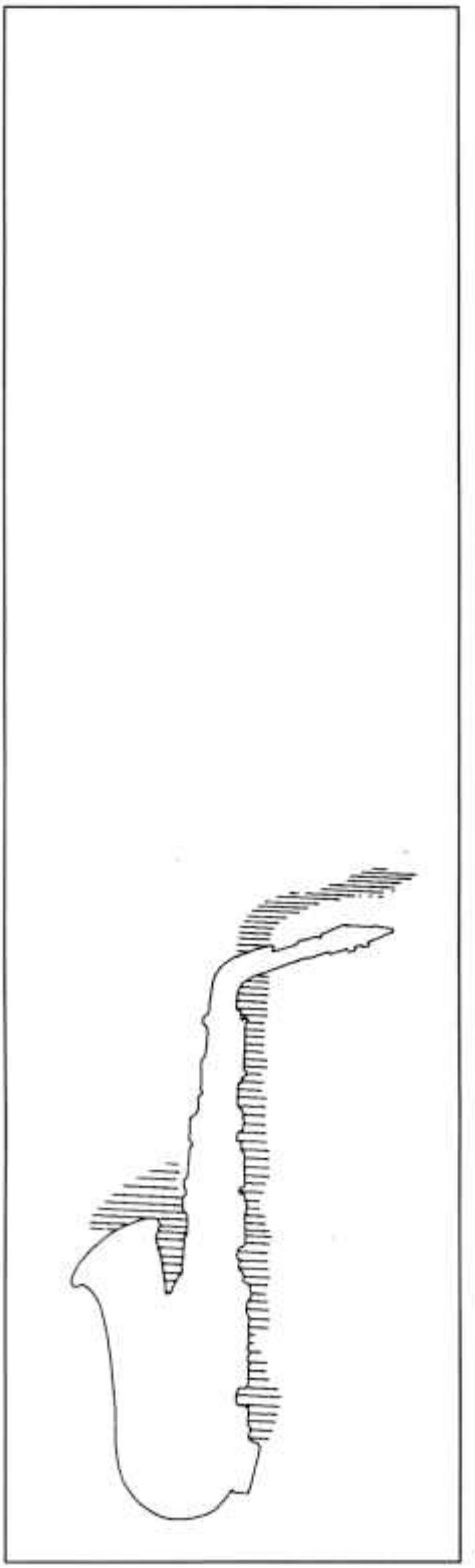

realment com una màquina o al contrari, com un organisme vivent, sancionant alhora la dominació sobre la natura i les dones (21). Aquesta dominació és inherentment violenta, entesa aquí com a violadora de la integritat. La ciència reduccionista és font de violència contra la naturalesa i les dones perquè les subjuga i desposseeix de la seva plenitud productiva, del seu poder i la seva potencialitat. Les assumpcions epistemològiques del reduccionisme estan connectades amb les seves assumpcions ontològiques: el coneixement uniformement acceptat d'un sistema que ha estat entès com uniformement unitari. La separabilitat permet una abstracció contextual del lliure coneixement i crea criteris de validesa basats en l'alienació i no participació, que es projecten com *objectivitat, experts, especialistes* i que són d'aquesta manera potenciats com els únics legítims coneixedors i investigadors imparcials.

En la continuació:
- Profits:reducconisme i violència.
- Dos motius de fet.
- Dos motius de racionalitat.
- La ciència moderna i la crisi ecològica.
- La divisió natural-no natural.

notes:

1- Susan Harding, *La qüestió científica en el Feminisme*, Ithaca; Cornell University Press, 1986, p. 8.

2- Evelyn F. Keller, *Reflexions sobre Gènere i Ciència*, New Haven: Yale University Press, 1985, p. 7.

3- F. H. Anderson (ed), *Francis Bacon: El nou organon i relats escrits*, Indianapolis: Bob Merrill, 1960, p. 25.

4- J. Spedding, et al. (eds.) *Les paraules de Francis Bacon* (Reimprés), Stuttgart: F.F. Verlag, 1963, Vol. V, p. 506.

5- Citat a Keller, op. cit., pp. 38-39.

6- Carolyn Merchant, *La mort de la Natura: Dones, Ecologia i Revolució Científica*, New York:Harper & Row, 1980, p. 182.

7- Merchant, op. cit. p. 193.

8- Brian Easlea, *Ciència i Opressió sexual: confrontació del patriarcat amb les dones i la natura*, London Weidwnfwld and Nicholson, 1981, p. 64.

9- Merchant, op. cit., p. 72.

10- Easlea, op. cit., p. 172.
11- Easlea, op. cit., p. 70.

12- Merchant, op. cit., p. 189.

13- Easlea, op. cit., op. 73.

14- Easlea, op. cit., p. 73.

15- J. P. S. Oberoi, *L'altra ment d'Europa: Goethe com a científic*, Delhi: Oxford University Press, 1984.

16- Keller, op. cit., p. 48.

17- Merchant, op. cit., p. 104.

18- Oberoi, op. cit., p. 21.

19- Keller, op. cit., p. 60.

20- Citat a Muriel J. Hughes. Dones guaridores a la vida i literatura medievals, New York: Libraires Press, 1968, p. 86.

21- Merchant, op. cit., p.

22- J. Bandyopadhyay & V. Shiva, *Ciències Ecològiques: Una resposta a la crisi ecològica a J. Bandyopadhyay*, et al., Entors de la India, Dehradun: Natraj 1985, p. 196; i J. Banyopadhyay & V. Shiva, *Conflictes ambientals i interessos públics científics a Setmanari Econòmic i Polític*, Vol. XXI. nº2, Jan. 11, 1986. pp. ,84-90.

Vandama Shiva

PER UN QUEBEC AUTODEPENDENT

Agustí Nicolau

A partir dels anys 60, l'economia del Quebec va tenir un desenvolupament econòmic espectacular, el qual l'ha portat a una situació de desequilibri i de crisi.
L'autor d'aquest treball fa un estudi crític d'aquest desenvolupament, desgranant un rera l'altre, els principals trets desequilibradors, així com denunciant el tipus de creixement econòmic a què està abocat el Canadà, afirmant que: "...l'actual economia interdependent, no es troba pas al servei de les persones i de les comunitats, sinó al de quelcom que no podem controlar. Ha arribat l'hora de preguntar-nos si estem en el bon camí per arribar a una societat lliure, justa i solidària, o si ens cal revisar en profunditat el nostre sistema".
L'Agustí Nicolau és membre d'ENLLAÇ i des de fa dos anys viu al Quebec col.laborant molt estretament amb el Centre Intercultural de Mont-real.

After the sixties, the economy of Quebec witnessed a spectacular economical development, which has conducted it towards a situation of instability and crisis.
The author of this essay develops a critical research of this development, unfolding the main unstabilizing features one by one, as well as denouncing the type of economical growth to which Canada is bering driven to. Agustí Nicolau states that:"...the current interdependant economy has not been conceived to serve the people or the communities, but to serve somebody we cannot control. It is about time we asked ourselves if we are following the right path towards a free, just and solidary society, or if we should carry out a deep revision of our system".
Agustí Nicolau is a member of ENLLAÇ and has been living in Quebec for the last two years, collaborating very closely with the Inter-Cultural Centre in Montreal.

De post la sesdekaj jaroj, la kebekia ekonomio havis eksterordinaran disvastigon, kiu provokis malekvilibran kaj krizan situacion.
La autoro de ci tiu verko prezentas kritikan studon pri tiu disvastigo, analizante unu post la alia, la cefajn malekvilibrigajn trajtojn, kaj ec denuncante la kreskigan ekonomian tipon kie trovigas kanado kaj manfestas ke:"... la nuna interdependa ekonomio, ne estas ja la servo de la homoj kaj de la komunumoj, sed je la servo de tio, kion ni ne provas kontroli. Estas la momento demandi nin cu ni trovigas sur la gusta vojo por atingi socion liberan, justan kaj solidaran, au se ni devas profunde revizii nian sistemon".
A. Nicolau estas membro de ENLLAÇ kaj de antau du jaroj li logas en kebetio kaj vaste kunlaboras kun la "Interkultura Centro" en Montrealo.

El Quebec, província de la Confederació canadenca, es troba en una situació sòcio-política que pot conduir-lo a curt terme vers l'autodeterminació i la independència política de la resta del Canadà. El seu caràcter diferencial, fonamentat essencialment en la francofonia, li confereix una entitat sòcio-cultural i lingüística pròpia i peculiar. Malgrat que l'any 1980 el poble del Quebec va refusar en un referèndum l'obertura d'una provable via cap a la independència política, la qüestió s'ha situat de nou sobre la taula, especialment després del fracàs de l'*Accord du Lach Mech*, en el que s'intentava reconèixer legalment, a nivell de la constitució canadenca, el caràcter diferenciat del Quebec i un major grau d'autonomia política. El fracàs es produí per la forta oposició a l'acord d'una part

considerable dels dirigents polítics de les altres províncies del Canadà. Cal assenyalar, però, el fet que l'actual economia del Quebec es troba totalment hipotecada a la macroeconomia nordamericana, la qual cosa comporta que una hipotètica independència política sigui una il.lusió per la manca total d'autonomia econòmica. A més, l'actual model econòmic del Quebec no és pas un exemple d'equilibri, harmonia i justícia social, sinó més aviat tot el contrari.

UNA ECONOMIA EXCLOENT

L'economia del Quebec es troba malalta, però no d'una malaltia aguda i passatgera, sinó d'una afecció crònica i profunda (com la majoria dels països desenvolupats, però en el seu cas més greu pel fet de trobar-se totalment condicionada per la proximitat dels EEUU). Després del creixement econòmic experimentat durant els anys de la Revolució Tranquil.la [1], des del 1960 fins a finals dels anys 70, la darrera dècada ha representat l'entrada en una situació de crisi, amb alts i baixos, que no sembla que s'hagi d'acabar a curt termini. Aquesta crisi ens és delatada, entre d'altres, pels següents elements:

* Les àrees rurals allunyades de l'eix format per les ciutats de Mont-real, Quebec i Trois Rivières, es troben en una situació de decadència sòcio-econòmica i cultural que obligarà, segons diferents previsions, al tancament i abandonament en els propers 10-15 anys de més de 700 pobles i municipis.

* L'atur es manté en un índex del 18% de mitja per a tot el Quebec, amb àrees on aquest arriba a representar el 40-45% de la població activa.

* El nombre de persones que es troben vivint del Benestar Social [2] és de més de 350.000, per una població total de 6 milions d'habitants.

* Un 35% de la població activa que treballa ho fa en condicions precàries (sous mínims més baixos que a l'estat espanyol, treballs temporals, treball negre...).

* Barris sencers de les grans metròpolis, especialment Mont-real, viuen situacions d'extrema pobresa i misèria. El nombre de persones itinerants sense casa en aquesta ciutat és de 10.000 (cal pensar que a l'hivern s'arriba sovint durant la nit a temperatures de -30ºC).

* Un 25-30% d'infants de l'àrea de Mont-real arriba al matí a l'escola sense haver menjat el suficient. El ministeri provincial d'educació ha hagut d'establir un pla especial d'alimentació a les escoles.

* Progressivament es creen més centres de *sopes populars* per donar de menjar a les persones sense prou recursos econòmics per alimentar-se suficientment.

La llista podria ser molt més llarga, però aquests exemples són suficients per il.lustrar el problema.

En la nostra actual societat de finals dels XX, una gran part de les persones són excloses del benestar econòmic (aturats, *assistits socials*, itinerants...) i, en conseqüència, de la seva plena inserció i realització personal i sòcio-cultural. Grans zones del territori quebequès, a vegades regions senceres (Bas Saint Laurent, Gaspesie...) que no responen a les exigències de productivitat i eficàcia (en el seu sentit exclusivament econòmic), són abandonades en una situació de decliu econòmic i demogràfic, en benefici del creixement metropolità que alhora margina els barris *inaptes* per a la supervivència econòmica. En definitiva, una situació d'exclusió de les persones i els territoris que no

responen a a les exigències de la rendabilitat econòmica. L'actual sistema econòmico-productiu, per sobreviure i reproduir-se, necessita devorar els seus pares, talment un fill enfollit. El sistema capitalista -liberal actual assegura la seva supervivència devorant les persones i els territoris que l'han alimentat i nodrit, assegurant-li així el propi creixement. Les grans aglomeracions urbanes es nodreixen de les *esperances* dels qui han vist com llur regió i llur territori esdevenien un desert humà i social. Esperances, no ja de dur una vida digna, sinó a vegades només de sobreviure físicament.

Les solucions proposades per la majoria de polítics, gestors i tecnòcrates s'orienten gairebé sempre en el sentit d'aplicar encara amb més intensitat els principis de l'actual sistema econòmic: ésser més productius, ésser més competitius, augmentar el creixement (PIB), concentrar les unitats de producció, etc. Es reacciona davant la situació de crisi com si aquesta fos el resultat de no aplicar amb prou eficàcia les lleis del mercat i del liberalisme econòmic. S'alimenta el somni (o potser el malson...) que l'augment de la productivitat i del creixement econòmic ens duran, més tard o més d'hora, a una era d'abundància i de benestar per a tothom. Ara se'ns diu que cal fer sacrificis per tal de poder arribar a aquest moment màgic, tot i saber que el preu a pagar és molt alt, però que el guany ho justifica... Cal dir que la caiguda dels règims d'economia centralitzada de l'Europa de l'Est ha donat noves ales a un somni que fa molt de temps va començar a mostrar-nos tota la seva dimensió de malson.

UN CREIXEMENT EMPOBRIDOR

Cal adonar-se d'una vegada per totes que l'augment de la productivitat i del creixement econòmic en si, no són pas la solució a la situació de crisi, sinó tot el contrari. Augmenten les desigualtats entre les persones i els territoris, a més de forçar una explotació dels recursos naturals sovint incontrolada i destructiva de l'entorn. D'una manera automàtica i acrítica, s'associa el creixement econòmic a l'augment del benestar de les persones i de les comunitats. Però la realitat sovint és força diferent, ja que l'actual situació de crisi és el resultat directe i innegable del creixement econòmic del món occidental a partir de la Segona guerra mundial, creixement al qual el Quebec ha entrat definitivament arran de la Revolució Tranquil.la. L'augment de la capacitat productiva i del creixement econòmic provoquen un augment dels béns de consum, la qual cosa no significa que, paral.lelament, el benestar i la qualitat de vida siguin també més elevats. Sovint, una major capacitat de consum provoca l'eliminació de les estructures socials i culturals que es troben en la base de la capacitat de reproducció i perdurabilitat d'una comunitat humana. Com més augmenten els nivells individuals de consum, més ràpidament desapareixen els espais de relació i d'intercanvi interpersonal i comunitari. Com més els estris tecnològics alimenten la nostra il.lusió d'autonomia individual, estem més aïllats en la nostra petita gàbia daurada però opressora. Com més creiem que el nostre benestar rau essencialment en la capacitat de satisfer tots els nostres desitjos d'adolescents aviciats i irresponsables, més es degrada el nostre entorn natural i humà, i esdevé, no pas un espai de convivència i de relació humana i còsmica, sinó més aviat una arena de competició entre gladiadors. No podem pas deixar d'assenyalar el fet que, d'entre els elements que fan créixer el PIB, trobem les cures mèdiques provocades pels accidents de carretera, els accidents laborals, les malalties de les societats modernes (*stress*, malalties coronàries, desequilibris psicològics, etc.)... És a dir, activitats productives necessàries per guarir-nos dels efectes perniciosos de

la productivitat i del creixement econòmic. Com més ens emmalalteix el sistema, més augmenta el PIB, i encara ens creiem, un cop més, que el nostre benestar també augmenta! El sistema econòmic i productiu es troba en crisi, no a causa d'un creixement insuficient, sinó a causa del mateix creixement, pel fet d'haver esdevingut el primer i últim criteri de la lògica (o il.lògica) de l'economia. És aquest mite, inqüestionable pels especialistes, el que provoca l'empobriment de les persones, de les comunitats i dels territoris que no poden seguir la cursa de la competitivitat i de l'èxit.

LA INTERDEPENDÈNCIA AFEBLIDORA

Segons la lògica econòmica actual, l'orientació primordial de la producció vers l'intercanvi provoca una interdependència creixent entre les diverses àrees territorials, i això a diferents escales: local, regional, nacional i continental. La producció s'orienta essencialment cap a l'intercanvi, més que cap a la satisfacció de les necessitats de les persones que habiten aquests llocs. El desenvolupament tecnològic de les últimes dècades ha estat un element essencial en la imposició d'un sistema econòmic interdependent, segons el qual l'augment de l'intercanvi és considerat un signe de bona salut i la seva disminució un signe de malaltia. Aquest mateix desenvolupament tecnològic, en lloc d'estar orientat envers un treball més humà i agradable, està dirigit cap a un augment de la productivitat, a fi de permetre alhora un augment dels intercanvis que afavoreixi l'augment dels beneficis, més monetaris que econòmics. El sistema econòmic i productiu ha experimentat un procés d'*externalització* creixent, tot convertint els territoris en depenents totalment de l'exterior. Les fronteres econòmiques gairebé s'han eliminat i els territoris s'han especialitzat en llur respectiva producció, per tal que aquesta sigui més rendible.

Podem parlar d'una economia altament jerarquitzada, que exclou l'existència de territoris autònoms com si això fos una heretgia. S'obliga els pobles, els barris, les regions, a inserir-se dins una dinàmica econòmica que impedeix tota possibilitat d'autonomia i d'autodeterminació econòmiques. Els territoris es troben al servei de decisions i de dinàmiques fora de llur control. Però com més s'accelera la integració i la interdependència dels territoris i de les regions, més veiem com aquests perden llur vitalitat i llur força, sobretot si una localització geogràfica els situa lluny dels centres metropolitans de decisió.

El Quebec, en el seu conjunt, ha viscut aquest procés d'integració econòmica dins un lapsus de temps relativament curt, especialment després de la Revolució Tranquil.la. Ha passat d'una economia en la qual es donaven molts casos d'autarquia regional, a una economia altament dependent, tant en el seu conjunt com a nivell de les seves regions. El comerç, l'intercanvi, la relació amb d'altres cultures i economies, han existit sempre al llarg de la història de la humanitat, convertint aquesta en més rica i creativa que si hagués restat tancada dins petites unitats productives i de consum. Tanmateix, actualment hem arribat a una situació de dependència econòmica que obliga al sacrifici de persones i territoris considerats com inaptes per a la supervivència. L'actual economia interdependent no es troba pas al servei de les persones i de les comunitats, sinó al del creixement en si mateix, convertint-nos així en servidors de quelcom que no podem controlar. Ha arribat l'hora de preguntar-nos si estem en el bon camí per arribar a una societat justa, lliure i solidària, o si ens cal revisar en profunditat el nostre sistema. Les ideologies dominants estan molt convençudes que no hi ha altre elecció que inserir-se totalment dins el sistema econòmic mundial, tot intentant endur-se el tros més gran possible del pastís amb el mínim de sacrificis. Tanmateix, els sacrificis ja són massa grans i dels beneficis només se n'aprofita una minoria privilegiada. A l'interior del Quebec, estan a punt de crear-se profundes fronteres socials, és a dir, tot el contrari del que se suposa que és una societat justa i solidària.

L'AUTODEPENDÈNCIA ECONÒMICA

En el moment en què el Quebec es planteja seriosament la seva independència política en relació a la resta del Canadà, cal qüestionar-se si això canviarà realment el benestar de la població en el seu conjunt; si això permetrà eliminar la marginació de les persones, comunitats o territoris de la dinàmica econòmica, social i cultural del país. Se'ns diu que la independència política ens permetrà dirigir la nostra economia més lliurement, però cal saber cap a on volem dirigir-la: envers una major integració i interdependència de l'economia mundial, que ens colocarà en una situació feble i perillosa, o envers una economia autònoma que, sense excloure les relacions amb l'economia dominant, cercarà un major grau d'autodeterminació econòmica? Seria molt perjudicial proclamar oficialment la nostra independència política i alhora trobar-nos en una situació de dependència econòmica que ens obligaria al sacrifici d'importants parts del nostre territori i de la nostra població. Sacrifici que ens arrossegaria cap a un empobriment molt profund, incloent la dimensió cultural, la qual cosa és tant més perillosa si tenim en compte la proximitat geopolítica i psicològica de l'*American Way of Life*. Seria trist constatar l'agonia del nostre país sota la nostra independència política, per no haver previst el reforçament de la nostra economia, alliberant-la de l'esclavitud del miratge de la interdependència. Cal començar a basar-nos en nous fonaments, no pas per retornar a un passat autàrquic

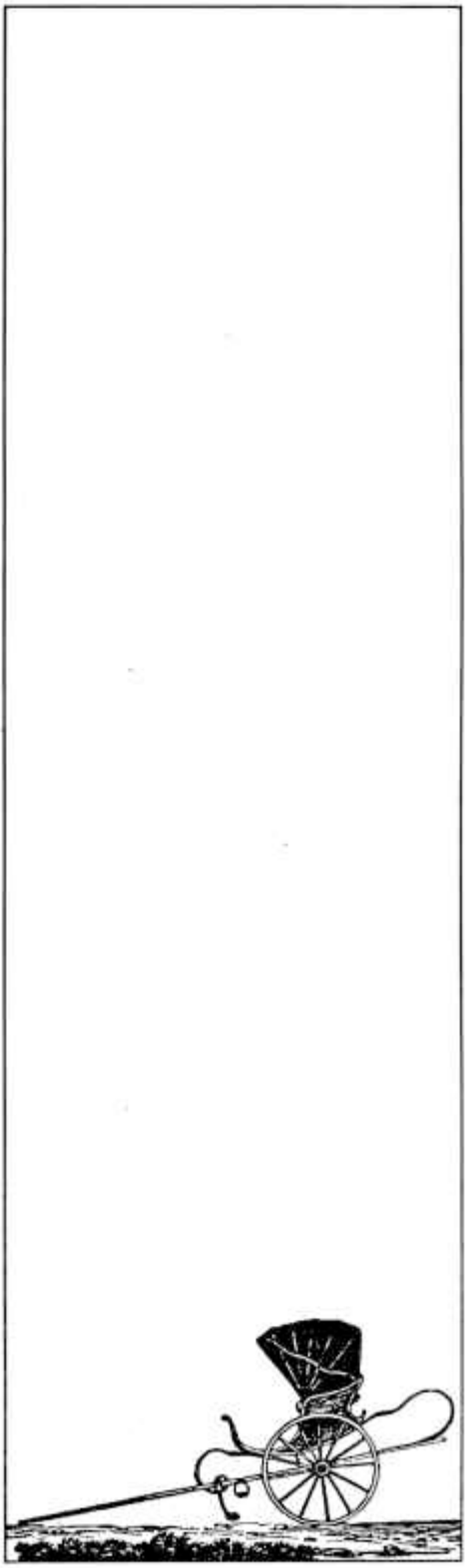

impossible i no desitjable, sinó per avançar per una via original que ens hauria de permetre un futur més ric (en tots els sentits) i sobretot menys efímer. Cal començar a orientar-nos vers una **economia autònoma**, en la qual la interdependència econòmica sigui substituïda per una orientació vers **l'autodeterminació econòmica**. Al Quebec ens cal desenvolupar, a més de la nostra sobirania política, una sobirania econòmica a partir d'una economia autònoma entesa com *l'equilibri entre la producció per a l'autoconsum i la producció per a l'intercanvi, i la subordinació de l'intercanvi a l'ús, és a dir, dels mitjans als fins [...]. El marc d'un mercat global margina el sector de la producció-per-a-l'ús, subordinant-lo a les necessitats de la producció -per -a- l'intercanvi i arruinant eventualment la cultura econòmica local* [3].

És evident que l'establiment d'una economia orientada vers l'autonomia i l'autodependència no és una tasca simple ni fàcil, però ha esdevingut indispensable davant el cul de sac on es troba l'economia actual: *Com ens ho evidencia l'experiència recent, una economia mundial altament integrada crea inseguretats, desequilibris i pressions que criden al proteccionisme creixent com a única respostra pragmàtica pel manteniment de la seguretat sòcio -econòmica.* [4] Els canvis a introduir per tal de facilitar el camí cap a una economia autodependent es troben en diferents nivells de la realitat: estructures productives, legislacions i estructures administratives, concepcions i punts de vista sobre el benestar, el desenvolupament i les relacions entre les persones i la comunitat... Cal considerar els canvis, no només a un nivell estrictament econòmic, sinó també sòcio-cultural.

Caldrà, d'entrada, definir clarament a l'interior del Quebec regions administratives susceptibles de poder desenvolupar una autonomia econòmica, tot conside-

rant les característiques geogràfiques, la localització en relació als centres urbans, els potencials humans del present i del futur, els potencials productius, els recursos naturals, etc. Es tracta del conjunt de factors que intervenen en la configuració sòcio-econòmica d'una comunitat. Alhora, caldrà intentar desenvolupar una activitat productiva prou diversificada, per tal d'escapar de la fragilitat de les economies fonamentades essencialment en la monoproducció. Les noves estructures productives hauran de ser sobretot de petites i mitjanes dimensions, com comença a imposar-se en el sistema actual. D'aquesta manera, s'allunya de les inversions massa costoses que sovint hipotequen, des del principi, el funcionament normal de l'activitat productiva en el futur.

Però alhora caldrà dotar les instàncies municipals i regionals de poders polítics i econòmics i de mitjans materials i financers reals per recolzar aquest procés de transformació i de canvi econòmic i això no pas com un servei o un favor del poder central vers els territoris amb dificultats per sobreviure, sinó com un acte de justícia i de democràcia. Ja que cal un marc general de la política econòmica a nivell de tot el Quebec, aquesta no ha de ser pas una dictadura de les metròpolis sobre les regions, sinó un marc d'acció per equilibrar i harmonitzar les desigualtats, no pas amb mesures puntuals, sinó amb una política a llarg termini que retorni als ciutadans veritables poders de decisió. L'actual democràcia parlamentària que afavoreix les **majories** no pot ser considerada com veritablement democràtica, ja que no expressa les opcions dels ciutadans. Votar cada quatre anys o participar en les assemblees d'informació només són una caricatura d'una participació real dels ciutadans, una veritable *democràcia hipòcrita*.

No menys importants són els canvis a introduir en els conceptes que defineixen el desenvolupament. Aquest hauria de ser concebut a partir d'una base més global que no pas l'actual que es manté massa economicista, a partir de la presa en consideació d'altres elements que no pas la simple capacitat de consumir béns i serveis. El desenvolupament és també la capacitat de viure en harmonia i en equilibri amb l'entorn natural. A més, també és la fermesa de les relacions humanes entre els membres d'una comunitat; la força creadora i artística de les persones i dels pobles; la capacitat d'una comunitat de reproduir-se d'una manera perdurable i harmoniosa; la participació activa de tots els membres d'una comunitat en les qüestions que els concerneixen, més enllà dels interessos que els son estrangers i contraris a llurs opcions prioritàries. Aquesta nova avaluació del desenvolupament hauria de dur-nos a un major arrelament al nostre medi, esdevenint aquest el nostre hàbitat i no només un espai en el que ens allotgem. Un espai on viure amb tota la nostra integritat. Una altra orientació a tenir en compte és la de desmonetaritzar una part de la nostra realitat quotidiana, no pas per eliminar el diner com a tal, sinó per ressituar-lo en el seu lloc precís. Com vaig contestar a un que em volia vendre per telèfon articles ecològics de cuina i de bany, un 15 o un 20% més barats que en la botiga: *No gràcies, m'agrada caminar fins al forn, parlar amb la gent, fer conya amb el botiguer, respirar aire fresc... i tot això no pot pagar-se amb diners*. La seva resposta va ser: *Ah, bé...*

EL DESENVOLUPAMENT LOCAL

Aquesta nova orientació de l'economia cap a una autonomia respecte a l'economia dominant i una major humanització, no és pas quelcom que ha de començar de nou, sinó que pot inserir-se dins una pràctica de desenvolupament ja existent i que hom defineix com el **des-**

envolupament local. Aquesta pràctica, que encara no està gaire desenvolupada al Quebec, però que ha demostrat prou les seves possibilitats i capacitats en altres llocs, com ara el cas de França o Alemanya, apunta essencialment cap *a la mobilització local dels recursos i de les habilitats, i posa l'accent sobre el desenvolupament de les iniciatives locals, l'enfortiment de les solidaritats intercomunals i la presa en consideració de les aspiracions i necessitats de la població en els camps econòmic, social i cultural* [5]. El desenvolupament local és el mitjà privilegiat per orientar-se cap a una autodependència econòmica que beneficiaria, no només les regions actualment desfavorides i els individus marginats, sinó el conjunt del país, perquè permetria engegar una economia més sòlida, que es basaria en fonaments més durables i menys a mercè de les dinàmiques exteriors. Qui està habituat a seguir el camí imposat pels esdeveniments, trobarà certament tot tipus d'arguments per desqualificar una tal iniciativa i orientació. El més utilitzat serà segurament que, malgrat tots els seus defectes, el nostre sistema és el menys dolent, en comparació a tot allò que ens arriba de l'Europa de l'Est. La resposta donada per l'intel.lectual i periodista uruguaià Eduardo Galeano a aquest tipus d'argumentació, en un article aparegut recentment a *Le Monde Diplomatique* és la més clara i precisa: *L'enfonsada de l'Est li ofereix, a l'Oest, la coartada perfecta: A l'Est estan pitjor. Valdria més qüestionar-se si és essencialment diferent. A l'Oest el sacrifici de la justícia en nom de la llibertat, damunt l'altar de la deessa Productivitat. A l'Est, el sacrifici de la llibertat en nom de la justícia, damunt l'altar de la deessa Productivitat. En el Sud encara podem qüestionar-nos si aquesta deessa es mereix les nostres vides.* [6]

Malgrat que al Quebec no estiguem en el Sud, també ens podem preguntar si no seria millor orientar-nos cap al nostre Alliberament pel camí de la Justícia, fonamentada sobre l'Harmonia. I perquè això sigui possible, cal fer-nos càrrec de la nostra sobirania econòmica sense excloure ni les persones, ni els territoris, ni les comunitats, del nostre futur comú. El desafiament és molt gran però indefugible. Ens n'hem de sortir.

NOTES

1.- Al Quebec hom anomena «Revolució Tranquil.la» el conjunt de canvis esdevinguts en la societat quebequesa a diferents nivells (social, econòmic, polític, cultural, religiós...) entre 1950 i 1970, que transformaren el país, passant d'una societat tradicional, catòlica, autàrquica, a una societat moderna, secularitzada, industrial...

2.- El Benestar Social és una mena de salari-base de 30.000 pessetes al mes que el govern paga a les persones amb necessitats econòmiques extremes, que no troben feina i que tenen persones al seu càrrec.

3.- LOPEZ DE ROMANA, A., *L'économie autonome*, dins *Interculture* Vol XXII, nº 3, estiu 1989, quadern 104, p 89.

4.- LOPEZ DE ROMANA, A., op cit, p 89.

5.- *Région alsace*, nº 7, juny 1988, p1; citat per VACHON, B., *Le développement local. Théorie et pratique. Reintroduire l'humain dans la logique de développement*. En impremta.

6.- GALEANO, E., *Etre comme eux*, dins *Le Monde Diplomatique*, octubre 1991.

Agustí Nicolau

EL PENSAMENT DE LA DIFERÈNCIA SEXUAL I LA HISTORIAGRAFIA

Elena Botinas, Júlia Cabaleiro, Mª. Àngels Duran

Diversos són els corrents de pensament sobre la problemàtica de la dona. En l'article que reproduïm a continuació les seves autores ens presenten el pensament de la diferència sexual i la seva aplicació a la historiografia.
Segons la filosofia del pensament de la diferència, la construcció d'una autèntica identitat femenina independent dels processos de formació de la identitat masculina passa per dos eixos centrals. El primer és la recuperació del llenguatge perdut. El segon, recuperar el cos; un cos sexuat que no cerqui equiparar-se al masculí.
Les seves autores estan vinculades amb el CENTRE D'INVESTIGACIÓ HISTÒRICA DE LA DONA-Universitat de Barcelona.

The ideological trends on the problems of the woman are quite diverse. In the following article we are reproducing, the authors introduce us to the idea of sexual difference and its application to Historiography.
According to the philosophy of the idea of sexual difference, the constitution of a true feminine identity -independent from the processes of the formation of the masculine identity- goes through two basic ideas. The first idea is that of recovering the lost language. The second idea deals with recovering the body..., a sexual body not seeking the same level as the masculine body.
The three authors are linked to the CENTRE D'INVESTIGACIÓ HISTÒRICA DE LA DONA - University of Barcelona.

Pluraj estas la pensfluoj pri la virina problemaro. En la sekve reproduktita artikolo, ĝiaj aŭtorinoj prezentas al ni la penson pri laseksa dferenco kaj ĝia apliko en la historiografio.
Laŭ la filozofio pri la penso de la diferenco, la konstruo de aŭtenta virina identeco, sendepende pri la formadprocesoj de la vira identeco, baziĝas sur du centraj aksoj. La unua estas la reakirado de la perdita lingvaĵo. La dua reakiri la korpon. Seksa korpo ki ne celu viran komparon.
Ĝiaj aŭtorinoj ligiĝas ĉe la "Centro de historia esplorado de la virnio" en la barcelona universitato.

El pensament de la diferència sexual va nèixer i està construint-se a Europa en el decurs dels darrers vint anys. Es tracta d'un moviment que té les seves arrels en el camp de la filosofia, de la psicologia i del llenguatge. Les seves principals teòriques s'agrupen fonamentalment en dos nuclis, el fracès i l'italià.

Al primer, l'inicial, pertanyen les pensadores més famoses: Luce Irigaray, Júlia Kristeva i Hèlène Cixous. Un punt clau en el desenvolupament d'aquest pensament el constitueix l'obra d'Irigaray. Llicenciada en filosofia i lletres per la Universitat de Lovaina en 1954, el 1962 es va llincenciar en psicologia a París. El 1968 es va doctorar en lingüística per la Universitat de Nanterre i el 1974 va

optenir el doctorat de l'Estat en Lletres amb la tesi *Speculum de l'autre femme*, la qual cosa li va costar ser expulsada de l'Ecole Freudienne de Lacan en Vicennes. Actualment és *Maitre de conferences* de l'Institut d'Hautes Etudes de Paris.

El segon nucli està constituït per les dones agrupades en el Col.lectiu Diotima: Adriana Cavarero, Elvia Franco, Luisa Muraro, Gloria Zanardo, etc... Es tracta d'una comunitat filosòfica de dones, moltes d'elles integrades a la universitat i d'altres institucions acadèmiques. L'inici del seu treball col.lectiu es va originar a Verona el 1983, activitat que està consolidant-se en els darrers anys produint obres com *Il pensiero della differenza sessuale* o *Mettere al mondo il mondo. Oggeto e oggettivita alla luce della differenza sessuale.*

1- TRETS GENERALS DEL PENSAMENT DE LA DIFERÈNCIA SEXUAL

El punt de partida del pensament de la diferència sexual és la constatació de l'absència d'una elaboració del fet de la sexuació de l'espècie humana. Efectivament, les característiques físiques de la dona varen ser sempre interpretades pels homes, amb la qual cosa, el sexe i la identificació femenina són articulats i definits en funció del sexe i de la identitat masculines. En paraules de Luce Irigaray:...*la dona és, constituïria el punt de mira, l'objecte i la trama d'un discurs masculí, d'un debat entre homes que no se li plantejaria, que no li concerniria. Sobre el que ella, en el darrer extrem, res hauria de saber.* (1)

La dona, privada de la paraula, va sofrir una exclusió sistemàtica en la nostra cultura occidental. El coneixement científic i filosòfic no acull, doncs, la diversitat de la cosa femenina i l'existència de la dona ens arriba a través d'un discurs que la diu i alhora, la nega: a l'erigir-se l'home en model de l'ésser humà i, per tant, en la referència de la dona, ho diu com a mancança, com *un altre*, com negatiu.

Una clara explicitació d'això la trobem en el llenguatge. El concepte home té una doble significació: per una banda, serveix i encara continua servint com a neutre universal que engloba els dos sexes. Això ens posa de manifest el vertader subjecte del discurs: el subjecte de sexe masculí que assumeix en si mateix l'universal. Per tant, la dona manca d'identitat pròpia, només existeix com a miral que reflexteix la mirada masculina sobre ella. Encara té una identitat per construir.

L'objectiu del pensament de la diferència sexual és, doncs, l'elaboració d'una nova teoria del coneixement en la que les dones poguem actuar com a subjectes. Per tant fins ara, l'objecte pensat ha de tornar-se significant, esdevenir pensament pensant. El punt crucial radica en la possibilitat de les dones de decidir-se, pensar-se i autorepresentar-se com a subjectes en sentit propi, com a subjecte que es pensa a partir de si mateix i així es reconeix. (2)

Dos són els eixos centrals per a la construcció d'una identitat femenina independent dels processos de formació de la identitat masculina: un d'ells és la recuperació del llenguatge, llenguatge perdut, ja que la llengua en la que vàrem aprendre a parlar i a pensar és la llengua del pare. *Llengua materna* -expressió reveladora d'una substitució, més que d'una realitat- és una metàfora de la paraula universal amb la que l'home, assimilant la cosa femenina en si mateix, exerceix i confirma el seu domini sobre el món, a través d'un discurs que coneix una única veritat. Ans al contrari, el pensament de la diferència parteix del reconeixement de la cosa dual originària, excluint tota lògica d'assimilació

de l'*Altre*. Aquest altre és quelcom encara no indagat i, provablement, només serà indagable dins d'una lògica dual que s'entrelluca com a necessària. (3)

L'altra eix és el cos, ja que recuperar el llenguatge és recuperar el cos. Un cos sexuat que no cerca equiparar-se al masculí: un cos amb capacitat procreadora i creadora, en la cosa material i en la simbòlica. Un cos dins del qual vivim i al que hem de dotar de veu i de paraula. Una palabra que reflecteixi, com deia Christine de Pizan, la cosa que sentim i sabem en el nostre ésser de dona, que parli en corporal. *És important que conservem els nostres cossos al mateix temps que els traiem del silenci de la servitud.* (4)

D'aquesta manera, cos i llenguatge s'articulen com a dues categories bàsiques sobre de les quals construir un saber diferenciat el qual requereix una estructura simbòlica pròpia, que només podrà elaborar-se a partir de l'existència d'una mediació femenina entre les dones. Es tracta d'establir entre elles un *affidamento* - concepte creat per les teòriques italianes del pensament de la diferència- entès com a vincle de solidaritat i recolzament mutu entre dues dones, atorgant una a l'altra un valor que la torni rellevant, significada, és a dir, la converteixi en font d'autoritat. Autoritat que no comporta jerarquia ni submissió, sinó que s'estableix com a mecanisme de legitimitat i valor referencial en el nostre estar al món. *

L'atribució de valor a una dona per part d'una altra li permet erigir-se en font de judici i de poder, generant una trama diferenciada de relacions entre dones com a forma de cohabitar ètnicament un territori propi. Aquesta figura femenina dotata d'autoritat podria representar simbòlicament la relació amb la mare, amb la semblant que està en l'origen (5).

Freud teoritzava que la dona per a socialitzar-se amb normalitat havia de distanciar-se de la mare, convertir amb hostilitat el seu amor per ella. Les pensadores de la diferència converteixen tota dona *autoritzada* per una altra en mare simbòlica, reapropiant-se del concepte de maternitat i reinterpretant-lo com la capacitat creadora -a nivell material i simbòlic- que tota dona, pel fet de ser-ho, posseeix. La relació dialèctica entre jo dona/ tu dona es converteix en força nutrícia, fecundadora, i pressuposa, com creu Irigaray, que les dones podem trobar i dir el propi sentit.

2- APLICACIÓ A LA HISTORIOGRAFIA

La possibilitat d'aplicar el pensament de la diferència com a model interpretatiu del devenir històric obre noves perspectives per a l'estudi de la història de les dones; per una part, substitueix el tradicional objecte de la indagació contribuint a tornar visible el protagonisme femení en quant subjecte històric -aspecte aquest compartit amb d'altres corrents metodològiques, com la teoria dels gèneres-; però, d'altra banda, permet l'apropament a la investigació històrica qüestionant els mateixos conceptes amb els quals interpretem el passat.

El pensament de la diferència representa un marc teòric que possibilita l'estudi de la història de les dones en base a nous paràmetres:

1- Es desenten dels aspectes relacionals entre ambdós gèneres, al posar de relleu la separació teòrica i pràctica entre la cosa masculina i la femenina, i permet recuperar i entendre les experiències viscudes per les dones en un determinat context social com quelcom ple de significació en si mateix (6).

2- Modifica l'habitual categorització de la cosa *significativa*, aplicable fins ara a

la cosa social o políticament representativa, permetent revaloritzar les experiències de les dones individuals i de col.lectius de dones gens o poc hegemònics, aquelles que es movien als marges de la cultura dominant.

3- Converteix la visió femenina del món, el modus en que les dones s'insereixen en ell, les mediacions que estableixen i els espais materials i simbòlics que delimiten, en punt central de la indagació.

A partir d'aquests paràmetres, és possible reinterpretar la història des de la perspectiva de les dones. El pensament de la diferència sexual ens permet apropar-nos a la recerca històrica amb noves preguntes que, dirigides tant a les figures i moviments ja estudiats com als que encara estan pendents d'indagació, necessàriament hauran d'aportar visions diferents de la realitat de les dones en moments determinats.

Preguntes sobre el com reben les dones els continguts que els hi són assignats en funció del seu sexe, la seva adequació o resistència a una trajectòria vital predeterminada, la possible existència de models de conducta i actuació generats per elles mateixes i pels nous continguts que comporten, la recerca d'espais propis en els quals enquadrar-se, la creació de formes de relació i de xarxes de solidaritat femenines dins i fora dels sistemes de parentiu, la funció exemplaritzant i d'*auctoritas* de la història de vida de certes dones sobre d'altres, la difusió i el coneixement de textos de dones entre les pròpies dones, la vivència que sobre el ser dona i estar en el món expressen aquests textos...

Les vides de les dones que ens varen precedir demanden encara ésser llegides. I tenim la possibilitat de fer-ho buscant, recuperant i interpretant els textos -pocs o molts, però en tot cas més dels que podria semblar- en els que elles s'abocaren, però també seguint les seves passes en els diferents àmbits en els quals es varen moure, en la recerca del rastre de la seva experiència diferenciada.

El desenvolupament d'una historiografia basada en el concepte de la diferència -encara incipient però amb perspectives molt prometedores- suposarà un qüestionament de l'androcentrisme com a categoria hegemònica i permetrà oferir a les dones una memòria pròpia i inclús, una font d'identitat. Suposarà crear genealogia. Perquè ja tenim una història i amb massa freqüència l'oblidem (7).

Una historiografia realitzada a partir de l'experiència diferenciada de les dones no és, d'altra banda, quelcom totalment nou. Ja que, com mostra Milagros Rivera, en el segle XV varen existir historiadores que, àdhuc implícitament, varen sostenir que *dona* era per si mateixa una categoria d'anàlisi històrica, i que aquesta categoria d'anàlisi estava políticament vinculada amb la seva experiència personal i amb la seva identitat social col.lectiva (8).

Pensadores i escriptores com Chistine de Pizan, Teresa de Cartageno o Isabel de Villena, varen articular un discurs clarament diferenciat del que articulava el discurs masculí sobre la cosa femenina. Varen aconseguir que el seu cos sexuat deixés de ser un estorb per al pensament i el varen convertir en font d'identitat i de saber. *La consciència que elles no poden parlar simplement perquè són dones, i no perquè no tinguin quelcom important que dir, passa al primer pla. I, des d'aquesta consciència, elles es decideixen a prendre la paraula precisament com a dones, ja no a pensar del seu sexe. Aquest pas és fonamental per a obrir el procés de construcció d'una historiografia de dones* (9).

Una historiografia actual que cerqui establir a través del temps el que Milagros Rivera defineix com una identitat femenina positiva solidària primàriament amb d'altres dones, enllaçaria directament amb aquelles autores. Afiançaria i allargaria en el temps els "eslavones" d'una genealogia femenina. I tornaria actuals i presents les paraules de Christine de Pizan: *Vososaltres que esteu mortes, vosaltres que viviu encara i vosaltres que vindreu en el futur, alegreu-vos*(10).

notes:

(1)- *Speculum de l'autre femme*, p. 9

(2)- Adriana Cavarero, *Per una teoria de la differenza sessuale*, en Diotima, *Ill Pensiero...* p. 51.

(3)- Anna Maria Piussi, *Significativita/visibilita del femminile e logos della pedagogia*, i Adriana Cavarero, *Per una teoria...*, en Diotima, *Il pensiero...*, pp. 119 y 78.

(4)- Luce Irigaray, *El cuerpo a cuerpo con la madre*, p. 15.

(5)- Anna Maria Piussi, *Significativita...*, en Diotima, *Il Pensiero...*, p. 147.

(6)- Cabré-Carbonell-Rivera, *La història de les dones*, p. 62.

(7)- Luce Irigaray, *El cuerpo...*, p. 15.
(8)- Milagros Rivera, *Para una història...*, p. 2.

(9)- Milagros Rivera, *Para una història...*, pp. 8-15.

(10)- Christine de Pizan, *La ciutat de les dames*, ed. L'Eixample, Barcelona, 1991, p. 137.

Bibliografia:

CABRE, MONTSERRAT - CARBONELL, MONTSERRAT- RIVERA, MILAGROS *Història i societat. La història de les dones.* Avenç, n. 134, febrer 1990.

DIOTIMA. *Il pensiero della differenza sessuale.* Milà, La Tartaruga, 1990

Mettere al mondo il mondo. Oggetto e oggettivita alla luce della differenza sessuale. Milà, La Tartagura, 1990

IRIGARAY, LUCE. *El cuerpo a cuerpo con la madre.* Barcelona, La Sal, 1985.

RIVERA, MILAGROS. *Corrientes historiográficas en el análisis de la presencia de las mijeres en la historia.*

Langaiak.
Para una historia de la historiografia de mujeres en Lola G. Luna ed. *Mujeres y sociedad. Nuevos enfoques teóricos y metodológicos.* Barcelona, PU. 1991

El cuerpo femenino y la "Querella de las mujeres" (Corona de Aragón, siglo XV). En G. Duby y M. Perrots eds. Historia de las mujeres. Madrid, Taurus (en premsa).

Elena Botinas, Júlia Cabaleiro, Mª Àngels Duran

en llaç full informatiu

Nº 45/1992

D.L. B-19.976/1981 ISSN 0214-6711

Des de la darrera edició del FULL INFORMATIU, des d'ENLLAÇ hem realitzat força activitats, ja sigui com a col.lectiu, ja sigui en col.laboració amb d'altres grups.

Us en fem cinc cèntims de les més destacades.

FIRES ECOLÒGIQUES DEL PENEDÈS

Durant els mesos de gener, febrer i març d'enguany, i més en concret cada primer diumenge de mes, ha tingut lloc al CENTRE PERMANENT DE CULTURA POPULAR, els Pujols, la FIRA ECOLÒGICA DEL PENEDÈS.

La seva filosofia és la d'oferir tot un seguit de productes de la terra conreats de manera biològica i alhora el presentar iniciatives, experiències, projectes, criteris d'acció.... tot compartint un àpat entre tots els assistents i amanint-ho al final (a la tarda) amb un ball.

L'assistència ha oscil.lat al voltant de la cinquantena de persones per trobada. La fotografia que reproduïm és prou eloqüent del que us acabem de dir.

Aquesta activitat ha estat portada a terme per l'ESCOLA DEL SOL del Penedès.

CAMPANYA A LES ESCOLES SOBRE LA PROBLEMÀTICA FORESTAL

Per tercer any consecutiu i amb la col.laboració del COL.LECTIU ECOLOGISTA BOSC VERD i dels VOLUNTARIS FORESTALS DEL PENEDÈS, s'ha dut a terme una campanya a les escoles de la comarca sobre la problemàtica forestal.

A banda de recollir els plançons plantats al viver del Centre l'any passat, s'ha projectat un vídeo que recull les activitats realitzades l'any passat sobre aquest mateix tema.

Els dies d'activitat han estat: 2,3,4,10 i 11 de març d'enguany.

PRESENTACIÓ DE LA REVISTA VIA FORA! A LA CIUTAT DE GIRONA

El proppassat dia 28 de febrer i dins del marc dels sopars que mensualment organitza l'Associació ADAC, va tenir lloc la presentació de la nostra revista a la ciutat de Girona.

Amb una assistència d'una quarentena de persones vinculades al món sòcio-cultural de la ciutat, es va discutir sobre l'oportunitat de l'existència de publicacions com la nostra, les seves diferents problemàtiques, així com propostes de promoció i d'incidència concreta.

Tot plegat un sopar i corresponent debat força reconfortants.

ALTRES ACTIVITATS

Com ja sabeu, setmanalment, el CENTRE està obert per tal de donar acollida a grups i a iniciatives, que com nosaltres treballen en el camp sòcio-cultural.

Un esplai de Vilafranca, reunions de grups ecologistes de la comarca, trobades sobre l'energia..., així com tres trobades d'ENLLAÇ d'autoformació, són alguns dels esdeveniments ocorreguts en aquests darrers tres mesos.

BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ/COL.LABORACIÓ

En/Na _____
Adreça _____ Telèfon _____
Població _____ Comarca _____

Em subscric a "VIA FORA!" (800,-pessetes/4 números)

- ☐ Vull rebre el nº de VIA FORA (250,-ptes).
- ☐ Vull col.laborar econòmicament amb ENLLAÇ (500,-ptes/trimestre)
- ☐ Vull col.laborar econòmicament amb ENLLAÇ (1.000,-ptes/trimestre)
- ☐ Vull col.laborar econòmicament amb ENLLAÇ (1. 500, ptes/trimestre)
- ☐ Vull col.laborar econòmicament amb ENLLAÇ (ptes/trimestre)

Forma de pagament

- ☐ Gir postal
- ☐ Domiciliació bancària
- ☐ En efectiu (personalment)

Data Signatura

BUTLLETA DE DOMICILIACIÓ BANCÀRIA

Nom i cognoms _____
Llibreta nº /c.c. nº _____ Caixa/banc _____
Agència _____ Adreça _____
Població _____ Comarca _____

Senyors, els agrairé que amb càrrec al meu compte/a la meva llibreta, atenguin, fins a nova ordre, el rebut que periòdicament els presentarà ENLLAÇ per al pagament de la meva col.laboració.

Data Signatura

en
llaç

SUMENDI
La salut a les teves mans

Feia molt de temps que, des de diferents llocs ens havien arribat noticies de Sumendi. Ha estat un xic lent el poder connectar amb ells. A la fi ho hem aconseguit. Tant és aixi que properament els hi farem una visita (ja us ens farem cinc cèntims més endavant).
Sumendi va més lluny de l'aspecte sanitari diguem-ne "alternatiu", ja que té uns plantejaments globalitzadors de la persona centrats en l'autoajuda, l'autogestió de la salut, el desenvolupar un esperit crític de la persona, aixi com el crear uns espais que afavoreixin el creixement personal.
A VIA FORA! hem cregut que, a banda de reproduir els seus principis d'acció, seria interessant poder copsar la manera concreta com els desenvolupen i se'ls plantegen. Aixi doncs, amb aquesta intenció acompanyem aquesta presentació amb un article signat per un dels seus fundadors, Eneko Landaburu. Tota una demostració concreta de com enfoquen el seu treball.

From various places and for a long time, we have been receiving reports on Sumendi. It has been difficult and slow for us to contact them. At last, this has been achieved. We are therefore going to visit them very soon (we promise to inform you about this later on).
Sumendi goes beyond the health aspects we could refer to as "alternative", since it presents globalizing layouts of the person centralized in self-help, the autogestion of health systems, the development of a critical spirit in the person, as well as the determination of the space favouring personal growth.
In VIA FORA! we have believed that, if we reproduce its main principles of action, it would be interesting for us to be able to specifically graps the way it is developed and put forward. Therefore, keeping this in mind, we are complementing this introduction with an article signed by one of its founders -Eneko Landaburu. We believe this represents a specific demostration of how we focus its work.

De antaŭ longe kaj el diversaj fontoj ni eksciis pri Sumendi. Estis malrapide ilin kontakti. Fine ni sukcesis. Kaj eĉ baldaŭ ni vizitos ilin kaj pri tio ni informos vin venonte.
Sumendi havas pli vastan celon ol la diritan sanitaran aspekton "alternativan", ĉar ĝi havas totaligajn proponojn pri la homo cele al la memhelpo, al la memadministrado de la sano, al la divastigo de la homa kritika spirito, eĉ al la kreo de tiuj lokoj kiuj faciligos la personan plibonigon.
VIA FORA! kredas ke, krom reprodukti ĝiajn agadprincipojn, estus interese kapti plej konkrete kiel ilin oni disvastigas kaj antaŭplanas. Tial, tiucele ni kunsendas ĉi tiun prezenton per artikolo subskribita de unu el ĝiaj fondintoj -Eneko Landaburu-. Plena kaj konkreta pruvo kiel ili antaŭvidas sian laboron.

Sumendi vol dir volcà, **una inquietud que bull** subterràniament des de fa anys i que ara s'obre pas per sortir fora, a la superfície i servir d'adob per a un futur millor.

Som **una jove organització** (vam nèixer el mes de març de l'any 1986), amb un funcionament assembleari. Grups locals connectats entre sí a modus de *xarxes de contacte*. Pluralistes **i independents** de tot grup polític o religiós.

EL SISTEMA SOCIAL ACTUAL AMB L'AJUT DE LA MEDICINA *AMAGA LA COSA QUE REALMENT ENS EMMALALTEIX*. UN DELS OBJECTIUS DE SUMENDI ÉS EL DESCOBRIR, DENUNCIAR I *COMBATRE LES VERTADERES CAUSES* DELS NOSTRES MALESTARS.

SUMENDI PRETÉN:

* Contribuir a una millor **promoció de la Salut**, aprenent **a gaudir de la vida** en tots els seus aspectes.
* Contribuir **a canviar les relacions entre els professionals i els usuaris/ies** de la sanitat, fent-les més humanes.
* **Defensar els drets** de la persona malalta.
* Afavorir la **trobada, la solidaritat** i l'organització entre els usuaris/ies de la sanitat.

"La solidaritat és la tendresa de les persones i dels pobles"
"La salut és massa important com per deixar-la sols en mans dels metges " (Voltaire).

COM HO ACONSEGUIREM?:

• En l'actualitat disposem.
A Bilbao:
- Un Centre d'Informació, públic i gratuït.
- Una Biblioteca i Fons de Documentació públics.
- Una Assessoria de Salut, atesa per professionals de la Medicina Alternativa.
- Un Grup de Consumidors d'Aliments Biològics i Productes Ecològics.
- Un Butlleti.

A Villaverde de Trucios:
- Una Casa de Repòs-Centre de Creativitat i Salut.
Un ambient favorable per a les relacions humanes, el descans i l'aprenentatge de quelcom útil per a una vida més saludable i ecològica.

A Sant Sebastià:
- Un Local, on reunir-nos.
- Una Cooperativa de Consum d'Aliments Biològics.
- Organitzem Xerrades i Cursets per a ampliar coneixements i millorar la nostra qualitat de vida.

COM POTS AJUDAR-NOS?:
- Fent-te soci/ia (quantes més persones associades més força tindrem)
- Creant un grup estable al teu poble o comarca.
- Aportant la teva mà d'obra, els teus coneixements, el teu temps lliure.

AMB EL TEMPS I EL TEU AJUT, ENS AGRADARIA...
* Obrir Centres d'Informació al menys en totes les capitals.
* Assessoria Jurídica per a la defensa dels usuaris de la sanitat.
* Crear Grups de Recolzament i d'Autoajut per aprendre mètodes curatius inofensius i assequibles a tota la població.
* Fomentar la Producció i el Consum de Productes Biològics.
* Establir Relacions d'Informació i de Cooperació amb les institucions sanitàries i amb altres organitzacions populars.

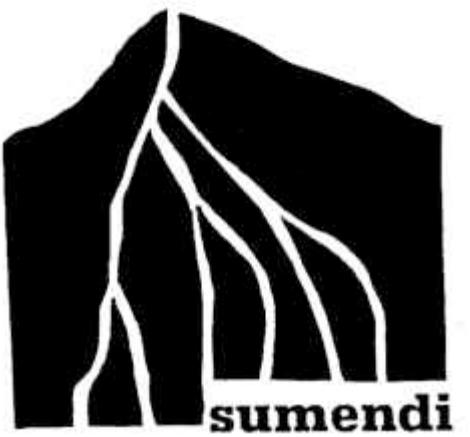

ALGUNES DE LES IDEES QUE ENS INSPIREN

Tot i que reconeixem que la medicina oficial té coses valuoses, de la mateixa manera que moltes teràpies, serem crítics i anirem a l'arrel.

SUMENDI TREBALLA PER:

- Potenciar l'**autogestió de la salut** que afavoreixi l'autonomia de la persona i de la comunitat.
- **Difusió popular** d'alternatives de vida. **Compartir el saber** i escampar-lo amb un llenguatge senzill. Contra el monopoli dels coneixements pels professionals o terapèutes.
- Desenvolupar un esperit crític sobre les **autèntiques causes** dels nostres malestars que són **culturals, socials, educatius, político-econòmics...**
- Desvetllar una **concepció integral de la salut**: la salut vista com l'**art de viure**, una tasca personal i col.lectiva, un estar a gust amb una mateix/ixa, amb l'ambient, amb els altres. Un **desenvolupar la nostra capacitat autònoma d'acció.**
- A més **higiene (art de viure)**, menys medicina (tractaments repressors dels símptomes autocuratius de l'organisme).
- Denunciar els **perills de l'intervencionisme mèdic oficial** (abús de fàrmacs, proves, cirugia...) i del negoci de les empreses farmacèutiques, que a més a més contaminen el medi ambient.
- Denunciar també a professionals suposadament alternatius, que no afavoreixen l'autonomia de la persona, sinó més aviat la **dependència d'experts i altres tipus de consumisme.**
- Crear espais que afavoreixin el **creixement personal**. Promoure llocs de trobada, grups de suport (sense ànim de lucre). **Per unes relacions més joioses, humanes i solidàries.**
- **La salut no és cosa d'experts**, tot i que vegades els professionals ens poden ajudar. Anem a exigir **participació ciutadana** en la gestió de la sanitat pública.

SOM CONSCIENTS QUE LES NOSTRES IDEES SÓN
NECESSÀRIES - PODEROSES - ALLIBERADORES

PER AIXÒ US DEMANEM QUE ENS AJUDEU A DIFONDRE-LES
DÓNA SUPORT A SUMENDI COM PUGIS!!!

Per a més informació, dirigir-vos a:
SUMENDI. C/. Luis Iruarrizaga,5 1º A (enfront delPuente de la Merced) Apartat de Cooreus 5.098 Telèfon (94) 416 89 95 - 48080 BILBO (Euskadi)

TINGUEM LA FESTA EN PAU!

Eneko Landaburu

Realment, la vida podria ésser tot una festa. Tanmateix.... Quina cosa podríem fer quan apareixen conflictes familiars, en la teva vida amorosa, en el treball, en el grup d'amics, o bé en la comunitat de veïns? Sovint ens trobem un xic desarmats. Necessitem adquirir eines per a portar a terme amb èxit la lluita per una convivència feliç. Com podem aprendre a dir de manera clara als altres, el que pensem i sentim, sense jutjat-los ni ferir-los? Com aprendre a intercanviar crítiques, de manera que ens serveixi d'ajut? Com resoldre els nostres conflictes sense violència o sense pagar grans quantitats de diner a un advocat?

COM SORTIR DE L'ENUIG?

Pots adonar-te que quelcom t'ha afectat negativament i que estàs enutjat amb algú, per símptomes com aquests: l'intentes escapolir, et costa mirar-lo a la cara, has perdut l'humor i et molesta que la gent rigui (*no em fa cap gràcia!*)... en fi, que hi ha quelcom que et separa d'ell.

La primera cosa per sortir de l'enuig és, convence't que res que et produeixi sensació de separació paga la pena. Has de treure fora tots aquests pensaments i sentiments que amagues dins del teu cap, que et fan sentir separat. Treure'ls importància. Si els mantens amagats, et mantindràs atrapat en la desagradable il.lusió d'estar separat dels altres. Quan mantenim quelcom amagat, li donem una importància que no té. I a partir d'aquí es desencadena una sèrie d'esdeveniments imparables: l'amago ... doncs ha de ser important... doncs l'he de protegir... doncs he de mantenir els altres a distància. Ja està creada la separació!

Tant anar per la vida esforçant-nos en guardar secrets, ens afebleix, ens fa sentir-nos malament i ens acaba emmalaltint.

Fes-te el propòsit d'obrir-te sincerament als altres, estant disposat a comunicar els teus sentiments més profunds. Anima't a compartir els teus sentiments!

Una de les enganyifes que ens fem, que ens impedix compartir el que realment sentim, són pensaments com aquests: *l'altra persona podria molestar-se, el feriré, ens empiparem encara més.* Has de rebutjar aquestes disculpes. Si realment ho fas d'una manera adequada, el compartir els teus sentiments no li farà cap mal a l'altre. El possible conflicte que pugui sorgir en l'altra persona, té més a veure amb la seva situació personal. Si la teva comunicació és sincera, serà un missatge per al seu desenvolupament personal, que pot no ésser captat, però això no és pas responsabilitat teva. Ésser tu mateix és el millor regal que li pots donar a l'altra persona, a tu mateix.

ACLAREIX-TE TU PRIMER SOBRE EL QUE ET PASSA (Pots ajudar-te de paper i llapis)
Intenta buscar dins teu aquestes tres informacions:

1)- Quin és el meu sentiment? Defineix amb una paraula senzilla els teus senti-

ments negatius (empipat, trist, ferit, espantat, avergonyit, culpable...) Es tracta d'un adjectiu.

2)- Quina cosa ha fet l'altre o els altres que m'ha desencadenat aquest sentiment? Es tracta d'una acció, d'un verb (arribar tard, aixecar la veu...) Recordar quina cosa et va fer sentir malament, per molt beneita que sembli.

3)- Com hagués desitjat que es comportés? Quina cosa estic **exigint** de l'altre per estar bé. Veus aquí la causa real del teu malestar.

Fes-te responsable dels teus sentiments i no intentis donar-li la culpa a l'altre. Adòna-te'n que la causa dels teus sentiments és simplement que el comportament d'altres no ha encaixat amb alguna **exigència** que tu tens vers la gent.

Quan hagis arreglat les coses dins teu, i

estiguis tranquil, és quan pots animar-te a compartir, si és que l'atre està disposat a fer-ho.

UNA FÒRMULA MÀGICA PER A COMPARTIR SENTIMENTS, SENSE FER MAL

1)- Apropar-se i preguntar: M'he adonat que t'evito i voldria parlar amb tu del que sento. Et sembla bé ara? (pot ser que no estigui en condicions de poder-te escoltar)

2)- Compartir obertament: no amaguis, no tens res a amagar. La manera més senzilla d'aconseguir-ho és començar per compartir aquells sentiments que creus que més necessites amagar.

Per tal de donar-li la culpa, fes servir la següent fòrmula:

Quan tu has fet... jo he sentit.. perquè volia que tu...
Cerca tu mateix les paraules amb què et trobis més còmode.

Aquesta fòrmula té el sentit de fer-te a tu responsable dels teus sentiments i vèncer la temptació de donar la culpa a l'altre, la qual cosa desencadenaria la disputa, acabant amb el teu intent de compartir.

Un exemple: M'he adonat que t'estic evitant. Voldria parlar amb tu. Quan tu feies soroll mastegant xiclet, m'he empipat, perquè volia que no ho fessis. No té res a veure amb la teva persona, més aviat és una exigència del meu cap.

3)- Escoltar sense interrompre l'altra persona.

4)- Comprovar i confirmar el que l'altra persona et contesta:

Tracta de comprovar si ho has entès bé, sense afegir res de la teva opinió, ni

posar-te a la defensiva. No discuteixis, deixa-ho així. No parlis del tema amb ell, al menys en dotze hores. Mentre facis servir la fòrmula màgica, compartiràs de manera honesta i oberta. De seguida que et relaxis sortirà aquesta part de tu mateix que pretendrà provar que tens tota la raó i la bronca ja està servida, l'altra persona es defenserà i el procés de compartir s'haurà transformat en disputa. Aquestes dotze hores, són amb la intenció de guardar un espai perquè cadascú rumiï interiorment, per a compartir una altra vegada si calgués.

5)- *Expressar agraïment: gràcies per deixar-me compartir això amb tu.*

FÒRMULES HABITUALS QUE NO FUNCIONEN

La fòrmula descrita, no pretén. com pots comprendre canviar l'altre; simplement es tracta d'alliberar-te de la molesta sensació de separació i distanciament.

Les frases que comencen per : *Tu ets...*, porten normalment a l'ús de judicis i desperten respostes de mal i de ràbia, és a dir, baralles.

Quan deixes els plats bruts a la pica , et portes com un porc. No expressa cap sentiment teu, és sols una opinió, un judici de valor (*la gent que no renta els plats són uns porcs*).
Em sento rabiosa, quan actues com un porc; la paraula porc no és una acció clarament descrita, més haviat és una opinió

Em sento rabiosa quan no rentes els plats, ja és una altra cosa. Parles d'un sentiment, descrius l'acció que t'ho ha provocat, sense judicar ningú. És una manera de compartir els teus sentiments de manera neta, sense insults.

No judiquis! expressa els teus sentiments.

PRACTICA DIÀRIAMENT

Grans quantitats de murs, barreres, separacions i distàncies, es poden superar en poc temps, només posant-te a compartir els teus sentiments amb regularitat. Si treballes amb algú, abans d'acabar la jornada laboral comparteix els teus sentiments. Si vius amb algú, abans d'anar-te'n a dormir, comparteix els teus sentiments. Compartiex-los d'una manera oberta i honesta. Ésser tu mateix és el millor regal que pots donar als altres, a tu mateix. Compartir els teus pensaments i sentiments diàriament, és un bon entrenament per a la sinceritat, et mantindrà lliure del pes dels secrets i la convivència serà més divertida. Si t'acostumes a guardar coses que t'hagin molestat de l'altra persona, al final s'amuntegaran i la con-

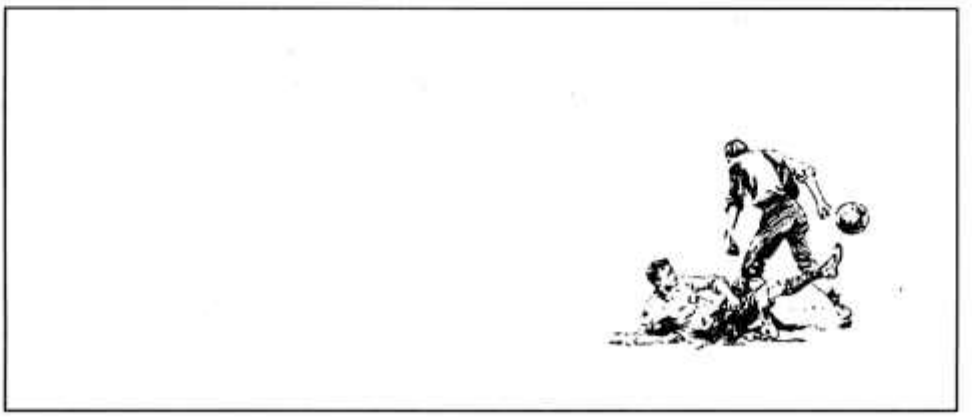

vivència s'haurà convertit en un infern.

NEGOCIAR I ARRIBAR A UN ACORD

La gent té problemes entre sí, perquè té diferències concretes i reals: pensa de manera diferent, senten de manera diferent, volen diferents coses. Quan aquestes diferències, moltes vegades amagades i subterrànies, s'identifiquen i s'expressen de manera clara, sense juducis, insults i crueltats, poden ésser negociades i arribar a un acord. Una solució al desacord, podria incloure la dissolució de la relació, entenent que aquesta no funcioni, separant-se sense el més mínim ressentiment.

La *psiquatria radical* al llarg de la seva experiència ha anat posant a punt una tècnica, amb la finalitat d'aprendre a treballar cooperativament els nostres desacords per a trobar solucions justes per ambdues parts. A aquest mètode l'anomenen *mediació*. Quan el conflicte és seriós, i les persones enfrontades no tenen experiència amb el mètode, es necessita l'ajut d'un *mitjancer* entrenat que sigui capaç d'escoltar obertament ambdues parts, que no tingui por de dir la cosa indicible i a recordar la cosa millor de les persones (que sigui dur i tendre alhora). Per a poder portar a terme la *mediació* fa falta que ambdues parts vulguin fer-ho i que estiguin presents tots els implicats.

Abans d'arribar a un acord fa falta que s'identifiquin i s'expressin clarament les diferències i desacords. Per això, abans d'asseure's a negociar, es mana a totes les persones una feina per a fer a casa amb la finalitat de què es pugui aclarir cadascun. Els punts de la feina són els següents:

1)- Contractes o objectius: fixar-se cadascú uns objectius clars i definits; per exemple: *millorar la comunicació; aprendre a donar i a rebre crítiques sense barallar-nos; millorar les nostres relacions sexuals; dissoldre la nostra relació i quedar com a mics; deixar de barallarnos; fer acords clars sobre la divisió del treball; canviar els acords econòmics;...*

2)- *Sentiments continguts*. Se'ls demana que escriguin el succés que els va disgustar, decrivint amb claretat el que l'altra persona va fer (una acció, un verb) i com es va sentir com a resultat (un sentiment, un adjectiu). És la fòmula màgica comentada abans, que fa que les crítiques ens servexin per a alguna cosa.

3)- *Peticions*: que prepari cadascú coses sense les quals les relacions no poden continuar; que s'aclareixi la cosa no negociable.

4)-*Fantasies paranoides*: temors i sospites sobre el que l'altre sent, pensa, fa que tu desconeixes (no has comprovat si és cert). Per exemple: *quan el meu marit arriba tard a sopar, em fa l'afecte que està enfadat amb mi i que és la forma de domostrar-m'ho* (però tanmateix no ho comprovat si és cert). Al compartir amb el seu marit aquesta. fantasia s'anima al marit a cercar la cosa que hi pot haver de veritat en aquesta fantasia: *´Es veritat que estic enfadat amb tu, i per això no volia arribar a casa; però no és veritat que planegés arribar tard.*

5)- *Rescats*: Acordar-se i recopilar coses que has fet o bé has dit i que no volies fer ni dir.

El compartir i l'intercanviar *els sentiments continguts*, les *paranoies*, i *els rescats*, és la part important de la *mediació*. Havent aclarit totes aquestes coses pendents és més fàcil el negociar i l'arribar a un acord.

Tota *mediació* es procura acabar amb *carícies*, les quals consisteixen en dir a l'altre, quelcom que t'agrada d'ell. Perquè siguin efectives han de ser clares, pode-

roses i concretes, com per exemple: *M'agrada la teva manera de mirar; M'agrada com estàs actuant en aquesta mediació; M'agrada com parles; M'agrada com fas l'amor; M'agrada quina olor fas; M'agrada l'obert i l'honest que ets.*

L'ENFRONTAMENT ENTRE GRUPS I NACIONS

Quina cosa podem fer tant amb les antigues com amb les noves enemistats que divideixen les cultures, les ideologies, les religions i les nacions? Ningú sap si l'odi entre àrabs i israelians desencadenarà una nova i catastròfica guerra. Els segles de discòrdia existent entre protestants i catòlics d'Irlanda del Nord com acabarà? Les tensions entre soviètics i xinesos o entre ianquis i soviètics. Les discrepàncies entre riqueses i salaris, entre els que *tenen* i els que *no tenen*, a nivell mundial, està posant les bases per a odis, tant presents com futurs. La segregació racial. I aquí encaixa el nostre petit poble, "bapuleado" pels governs centrals de Madrid i París.

Els terribles avenços de la indústria armaentista, fan de cadascuna d'aquestes enemistats una qüestió de vida o mort per a tots els habitants del globus.

El mateix que en els conflictes individuals, en els enfrontaments grupals, cadascuna de les parts involucrades sosté, amb igual convicció, un punt de vista idèntic: *nosaltres estem en la cosa correcta, vosaltres esteu equivocats; nosaltres som bons i vosatres sou els dolents.* Tot són baralles per a veure qui és el que carrega amb la culpa que tant crema. Una de les majors dificultats en qualsevol discussió és la de reconèixer i acceptar que la certesa que sentim en relació amb la nostra correcció i bondat és la mateixa certesa que el grup adversari sent respecte a la seva correcció i bondat. Perquè es pugui reduir la tensió és necessari que d'alguna manera aquest esquema s'acabi.

Un dels psicòlegs que més ha influït en l'actual societat, pioner de la psicologia humanista, Karl Rogers (que ha mort aquest febrer passat als vuintanta-cinc anys) m'expressava la següent idea: *tots nosaltres estem força familiaritzats amb la reunió de dos cossos diplomàtics, un de cada govern, cadascun dels quals es veu obligat a obeir les instruccions que se li han impartit, amb escàs marge per a l'expressió individual i una llibertat de negociació molt limitada. Si, a més a més de la delegació diplomàtica, cada govern anomenés diversos ciutadans de capacitat equivalent que no estiguessin lligats per cap "línia partidària", aquests dos grups informals podrien reunir-se com a persones, no en qualitat de representants de punts de vista prefixats. Podrien examinar com a persones les seves discrepàncies, la seva mútua aversió, els problemes insolubles que poden separar a ambdós grups nacionals. Basant-nos en*

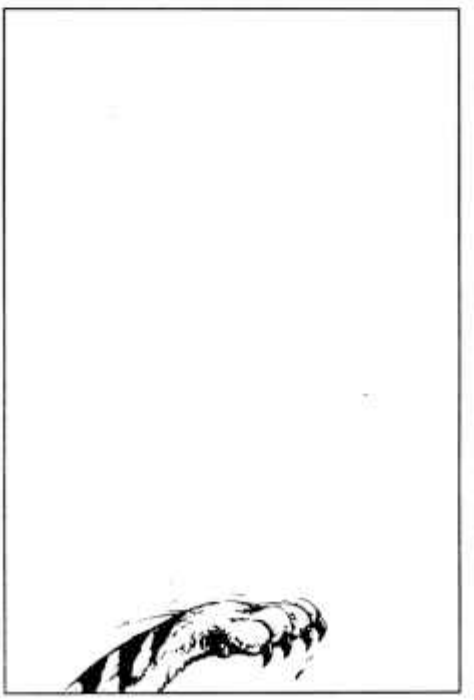

la nostra experiència en altres esferes, és previsible que aquesta exploració inicial - potser plena de tensió en un primer moment- doni origen a una nombre creixent de preses de consciència i a una entesa molt més profunda del punt de vista de l'altre i de les seves raons que el guien. L'ideal seria que el facilitador d'aquest grup fos una persona idònia no pertanyent a cap dels dos països. (Grups de trobada Amorrortu. Edit. 1970).

Karl Rogers, era conscient del temor que infundeix en els individus el fet de reunir-se cara a cara amb d'altres persones les actituds i sentiments de les quals són molt diferents dels seus. Però també sap per la seva experiència que es poden superar en poc temps.

Anys més tard, aquest psicòleg va tenir l'oportunitat de fer la prova. En el seu llibre *El poder de la persona*, (1977 Edit. Manual Moderno), escriu:

Jo vaig experimentar un odi profund de molts anys, quan vaig treballar amb un grup de Belfasts, Irlanda del Nord. Allà va ser possible observar la cosa que passa en un grup quan l'amargura inclou generacions d'odis econòmics, religiosos i culturals. Hi havia en el grup cinc protestants, incloent-hi un anglès i quatre catòlics. Els nou varen ser escollits de tal manera que hi fossin representats extremistes i moderats d'ambdós cantons, homes i dones, vells i joves. L'anglès era un coronel de l'exèrcit ja retirat. Nosaltres volíem facilitar una comunicació directa i filmar aquesta interacció.

En les primeres sessions, l'amargor, l'horror, la desesperació de la vida diària a Belfast, varen ser força clars. L'amargor era present en ambdós cantons...

La barreja total d'odi i de violència, de por i de desesperació sembla tan poderosa que pensar que un cap de setmana pot causar alguna diferència resulta increïblement utòpica. Tanmateix els canvis varen ocòrrer...

Durant les nostres sessions, els odis, sospites i desconfiances dels dos grups rivals per generacions varen ser molt evidents, a vegades d'una manera encoberta, però expressant-se més obertament de manera gradual. Els individus parlaven no sols per ells mateixos sinó també per generacions de ressentiment i de prejudici. Foren solament setze hores d'interrelació grupal; tanmateix, durant aquest període de temps increïblement curt, segles d'odi foren no solament suavitzats, sinó profundament canviats, en alguns casos. És una evidència que les actituds facilitades poden crear una atmosfera en la que es pot donar una expressió oberta. L'expressió oberta, en aquest tipus de clima, porta a la comunicació. Una millor comunicació, freqüentment, porta a l'entesa i l'entesa fa baixar moltes de les velles barreres...

Però que un grup progressi vers la reconciliació no ha acabat amb les matances de Belfast. És cert, però ssuposem que hi hagués hagut mil o dos mil grups... És necessari tenir grups de trobada carrer per carrer...

Quan es farà això? Quan el públic consideri que el problema és tan seriós que s'ha de fer quelcom. No manca experiència, ni personal, ni evidència sòlida. El que manca és la voluntat del públic. El públic encara no està convençut que existeixen solucions possibles, si ho estigués, encara no està disposat a córrer amb el risc. Quan això succeeixi, un enfoc humanista, centrat en la persona, té quelcom per oferir àdhuc en situacions d'un antagonisme a mort.

El problema es produeix quan una de les parts no es vol asseure a negociar.

Eneko Landaburu.

PER ASSOLIR UN NOU CONCEPTE DE L'ÉSSER (I)

Núria Font

Com ja sabeu, dediquem la secció de **Sota la ploma** *a aquells treballs elaborats per ENLLAÇ, ja sigui a nivell col.lectiu (fruit de debats d'autoformació) com individual (fets per algun-a membre del grup). En aquesta ocasió es tracta d'un article fet per la Núria Font.*
Us n'oferim ara la primera part, la qual ens introdueix en el tema que desenvoluparà posteriorment: l'ésser humà, la seva interrelació amb els altres, el retrobament del propi espai, del propi cos, de la seva capacitat d'autosuficiència..., amanit tot dins un discurs optimista i positiu.

As you might already know, the **Sota la ploma** *section is reserved for those articles written by ENLLAÇ, whether as group work or individual work, on subjects which we somehow have all identified ourselves with or have discussed.*
These articles quite often represent the results of debates or ideological formation talks especially and periodically summoned for these reasons.
We are therefore offering you the first part which, as a sort of introduction, allows us to be ready to get deeper into the matter. And we are just going to talk about the human being, his relation- shp with others, his encounter with his own vital space, his own body, his own self-sufficient capacity..., all this combined together within optimistic and positive criteria.

Kiel vi scias, la rubrikon **Sota la ploma** *ni rezervas por tiuj verkoj mem preparitaj de ENLLAÇ, ĉu grupe ĉu individue kaj iel ni sentas ilin propraj ĉar ilin ni debatis.*
Plurfoje ĉi tiuj artikoloj estas la rezulto de diskutoj kaj formigaj prelegoj, speciale kaj regule kunvokitaj.
Tamen, ni prezentas al vi la unuan parton, kiu kvazaŭ enkonduko pretigas nin por pliprofundigi en la temon. Kaj tiu estas nur la homa estaĵo, lia interrilato kun la aliaj, la retrovo de la rpopra spaco, de la propra korpo, de la lia memsufiĉa kapablo..., ĉio spicigita en prezento optimista kaj pozitiva.

POR I PODER EN JOC

És en temps de crisi, de canvis, de recerca de nous paràmetres que es constata en primer lloc el desencís d'aquells altres que havien motivat actituds i dinamitzat projectes que pel propi esdevenir i la conseqüent ritualització han anat o perdent força, i es mantenen precàriament, o han passat a institucionalitzar-se i per tant canalitzat i reduït l'empenta.

Aquestes situacions que es donen en tots els àmbits ens fan adonar que *res és etern* i que per tant a l'hora de plantejar, programar, elaborar qualsevol idea caldrà tenir molt present la dinàmica evolutiva, que comporta el creixement i el desenvolupament, i que pel sol fet d'ésser així arrossega en sí el germen de la crisi.

Sense crisi no hi ha canvi i sense canvi no s'avança. Si això s'admet és que potser ha arribat el moment d'acceptar ja per no entrar en conflicte que els canvis es produiran tot i no saber en principi de quina magnitud seran o des de quin angle es presentaran.

Han aparegut a la nostra societat unes

propostes sinó noves, renovadores, que des de perspectives molt diverses proposen reflexions sobre el que s'anomena *autoconeixement, creixement personal, autorrealització*, d'altres que ens han fet pensar que com a mínim si no hi hagués una demanda no haurien sorgit.

Probablement en d'altres països abans dels 60 ja es plantejaven aquests temes, però aquí va començar a tenir una certa presència a partir de les primeres comunes, les classes de ioga i d'altres tècniques de retrobament amb el propi cos, i dels escrits d'autors com Rogers, Manslow, W. Reich i d'un català encara no reconegut per l'oficialitat, Antoni Blay Fontcuberta.(1)

Prendre contacte amb el propi cos sense sentiments de culpa ha estat tota una conquesta en la que s'ha de fer menció especialíssima dels moviments per a l'alliberament de la dona. Després d'una llarga i terrible foscor es va obrir una escletxa de llum per on entraren poc a poc altres aspectes vius, perceptius, intuïtius i creatius que s'han anat ampliant a moltes temàtiques fins fa poc tabús com la búsqueda del jo, de l'ésser.

I és en aquest moment que es proposa una revisió -una re-visió- en primer lloc de la POR. No hi ha un altre motiu darrera els impediments que es posen a qualsevol intent o inici de canvi. La dita *més val boig conegut...*, sembla ben arrelada i conté un component de força per frenar o si més no per ralentir, ja que el canvi es vulgui o no, acabarà essent un fet perquè és inherent a la VIDA. El canvi pertany a la vida, o la vida al canvi; en ambdós sentits és vàlida la sentència.

No hi ha possibilitat de vida sense que hi hagin constants canvis perquè és bàsic en el procés de constitució de la matèria com ho expliquen i demostren la física quàntica des de l'íntim i la biologia des de l'aparença.

I és en aquestes pors tan profundament inserides que rau l'impediment a admetre el que s'anomena l'alternatiu. Perquè de fet és el desconegut. I encara que es palpa que els vells models són ja obsolets -perquè han fet la seva tasca- la por que neix darrera qualsevol projecte de canvi troba el seu aixopluc en la justificació per seguir mantenint el passat.

I en segon lloc una re-visió del PODER, fill estimadíssim de la primera. No hi ha un sense l'altra. Van sempre junts, indisolublement units. Més lleis més limitacions, més *salvadors*... que són sinó? Emissaris de la por que es manifesta en i des del poder.

Malgrat aquests llasts, és evident que les noves propostes van prenent força i van fent camí; si encara pertanyen a minories també és cert que hi ha moltes minories implicades. Les noves alternatives, des de les seves diverses vessants duen a un retrobament del propi espai, del propi cos i de la capacitat d'autosuficiència que hi ha en tot ésser humà, premises a l'altra banda del mirall de la por i del poder. No cal doncs afegir massa aclariments més: hom pot entendre i copsar la feina constant i amatent dels interessos de la por i el poder, per no perdre les regnes. I aquí hi té cabuda tot, la fam, la misèria, la contaminació, les violacions...

S'ha repetit en els paràgrafs anteriors la paraula re-visió amb la intenció expressa de donar-li l'èmfasi suficient per a dur el conceptes POR i PODER a una altra mirada. *Indisolublement* també ha estat emprat per a fer manifest l'íntim lligam entre ells. Cerquem ara aquesta mirada, aquesta nova mirada que parteix de les alternatives als conceptes egolàtrics i antropològics com a eixos de la vida.

No hi ha dubte que en l'esdevenir històric

el ser humà ha anat fent i pensant allò que podia assumir en cada determinat moment. Tot i que en cada etapa hi ha hagut missatgers, i missatgeres avançades, la gran majoria no ha pogut arribar a assolir les noves idees pels efectes de la por. Les justificacions hi són sempre, la manca de comunicacions, les dificultats dels llenguatges, l'aïllament... però només són això, excuses. Quan una proposta, una dea és suficientment motivadora, fa un ressò tan extraordinari que traspassa fronteres i salta mars. Perquè la idea més propera o més llunyana està inserida en el profund inconscient col.lectiu. Pertany a tots els éssers vius, si bé no tots la perceben de la mateixa i exacta manera, sí que hi ha el germen i només cal que vagin prenent forma al lloc més distant del planeta perquè ja sigui contagiosa. I això és vàlid per a tot tipus d'idees, constructives i destructives. Les primeres tenen una dificultat major per a extendre's: ha de fer saltar prèviament el cadenat de la por. Les segones no: el tenen al seu favor.

UNA NOVA MIRADA

Es doncs des d'aquesta altra mirada, que caldrà fer la posta a punt que demanen els temps. Fins ara i seguint el procés històric generacional, la transmissió séfectuava a partir de les expeiències i costums anteriors com una quasi impossible renúncia (per exemple només ara hi ha una generació que la música que escolta i li plau no és únicament la dels pares). Des de fa doncs ben poc que és possible admetre sense escàndol que les noves fillades -sien de prole, d'idees, de sentiments, d'iniciatives ...- potser també tenen raó o si més no s'admet el dret al dubte, o a la rectificació. Ara es pot acceptar que els déus també tenen els peus de fang. Que no sempre el passat ha estat el millor, i és evident que les tiranies i els despotismes estan desvaloritzats. Una altra cosa és que malauradament es segueixin mantenint, com deiem, sempre recolzades en la por.

El que succeeix a nivell global és de fet el reflex del que passa a l'individual. L'ésser humà va reconeixent la seva pròpia i intrínseca diferència sense per això renunciar a la relació amb els altres. És més, cal que l'home i la dona -l'ésser humà- es puguin reconèixer alhora que semblants com a humans, enriquidorament diferents, a fi que només pel fet de **ser** hom pugui abastar la plenitud en totes les seves manifestacions.

Certament és utòpic, però cal dirigir l'arc cap a la utopia per agafar la força necessària per apuntar la idea al blanc. Ens cal ésser utòpics perquè les idees es realitzin. I cal alhora ser molt realistes i pragmàtics per tenir presents totes les dificultats.

Segons diu la Història, no hi ha hagut un

altre moment de la Humanitat en què una part d'ella es pugui plantejar la identitat pròpia inserida en el seu àmbit i alhora tingui bases científiques i raonaments lògics per a dur-los a terme. Com algun savi ha dit, les grans revolucions són sempre les més silencioses. I s'estan fent.

És en aquesta línia que sorgeix la nova proposta i que cal aprofundir: saber i comprendre el que els darrers descobriments de la física qüàntica des del més íntim i la biologia des de la forma, ens han comunicat: la interrelació i la interconeixó són permanents i constants en qualsevol ésser i el seu entorn. No hi ha distància suficient que pugui allunyar i separar la vivència d'un ésser envers un altre. I això en tots els graus i manifestacions del que s'anomena la vida: *tots els sers vius contribuïm d'una manera totalment instintiva al manteniment de la vida del nostre planeta* (I. Margulys).

Aquest concepte obre perspectives de futur de comprensió i col.laboració impensables fins ara. Perquè si és que es fa ja d'una manera instintiva, tant per a la construcció com per a la destrucció... què podria passar sies fa d'una manera conscient i volguda? Per descomptat que donem sentit constructiu a la reflexió que proposem i a les actituds i conseqüències que en poden derivar. El nostre projecte és totalment vital: reconèixer la importància d'un ser humà i la d'un bri d'herba. I agosaradament la proposta va més enllà. Com dèiem la fita pot semblar utòpica però ens valem de l'evidència que moltes ho han semblat i ara són acceptades com el més habitual. Si més no per què no intentar-ho? De fet ja s'ha anat provant des de fa temps, a d'altres països i aquí, abans de manera tímida i ara més evident, no tant com es voldria- però perquè es topa amb les limitacions que imposen els senyors de la por.

Però el procés com esmentàvem és imparable, per la seva pròpia dinàmica vital. La nostra investigació i el treball pràctic que en segueix va encarrilat a participar en la nova dimensió que s'ha obert a la humanitat des del respecte més profund i l'amor autèntic a la VIDA.

El convenciment que els descobriments de la física quàntica i la biologia són les eines que ara i aquí ens proporciona la VIDA per poder-la anar *seguint* i que alhora són la projecció del propi instint de tots els sers vius que s'hi incloeun ens du a la investigacó del seu sentit més profund ensems del sentit de la pròpia existència. Des de les concepcions einstenianes de la relació matèria-energia, i de les que han anat seguint, es pot utilitzar aquesta eina inexhaurible per a la homeostasi personal planetària, cap a l'harmonització somapsique per finalment assolir el propòsit i l'anhel de cadascú que no es un altre que l'alliberament de tota por per poder ser lliure.

Es en acceptar-me que accepto l'altre, és en el reconeixement del sentit de la vida pròpia que entenc el propòsit d'una altra vida.

La ciència ens ha fet palès que creem el que pensem. La proposta de fer *una NOVA mirada* per assolir un nou concepte de l'ésser està servida. Ara tot depèn com sempre, de nosaltres.

(1)- En aquest mateix número de Via Fora! i a la secció de Relligats, us presentem un llibre que recull el treball i l'aportació teòrica d'Antoni Blay.

Núria Font

CONFERÈNCIA INTERNACIONAL LA DIVERSITAT COM A PROJECTE DE FUTUR (5 - 6 - 7 - juny 1992)

La voluntat de contribuir a un debat i una reflexió sobre el significat de la commemoració del Cinquè Centenari del (mal anomenat) descobriment d'Amèrica, ha portat a programar la celebració d'una Conferència Internacional el mes de juny a la ciutat de Barcelona.
Amb el lema ***La diversitat com a projecte de futur*** *(Després de cinc-cents anys de resistència), una gran diversitat de grups s'han aplegat per fer possible això.*
Els organitzadors creuen que per analitzar críticament el passat i fonamentar un projecte que sigui realitzable en el present, s'ha de recórrer a un plantejament teòrico-pràctic que permeti el diàleg i l'intercanvi amb els pensadors i ***militants*** *alhora, amb una projecció internacional prou reconeguda, que en diferents moments de la història contemporània, des de les seves respectives particularitats culturals i respectius països, han contribuït a eixamplar l'horitzó de justícia i dignitat dels pobles.*

As a result of the will of contributing to a debate and a reflection on the meaning of the Fifth Centennial of the (wrongly called) discovery of America, an International Conference has been programmed for the month of June in the city of Barcelona. With the slogan "La diversitat com a projecte de futur" - Diversity as a project for the future (after five hundred years of resistance), a great variety of groups have got together in order to make the confecence possible.
In order to critically analyse the past and to develop a project which can be carried out in the pesent, the organizers believe that a theoretical-practical argument must be given. This argument must enable a dialogue and an exchange of ideas between thinkers and militants and, at the same time, include an international projection which is well known and that, at different stages of modern history and from their respective cultural characteristics and countries, has contributed to the expansion of the range of justice and dignity for the peoples.

La deziro kontribui al debato kaj pripensado pri la signifo de la festado de la kvina Jarcento de (la malĝuste nomina) malkoro de Ameriko, provokis la okazigon de Internacia Konferenco venontan junion en Barcelono.
Sub la devizo "La diverseco kiel projekto por la estonteco" (Post kvinjarcenta rezistado) plurdiversaj grupoj kuniĝis por tion ebligi.
La organizantoj opinias ke por kritike analizi la pasintecon kaj fiksi la funsamenton de projekto nuntempe realigebla, oni devas uzi planon teoria-praktikan kiu permesu la dialogon kaj la interŝanĝon kun la pensistoj kaj agantoj samtempe kun internacia projekcio sufiĉe agnoskata, kiu en malsamaj momentoj de la nuntempa historio, kaj ekde ĝiaj respektivaj kulturaj apartecoj kaj respektivaj lando, kontribuis plivastigi la horizonton de justeco kaj digneco de la popoloj.

PRESENTACIÓ

La dimensió i trascendència de la commemoració dels 500 anys de la colonització del continent americà per part dels estats europeus demana un plantejament històrico-crític que sembla necessari assumir des de l'òptica de la societat civil, tant europea com mundial, atès que és pràcticament impossible que sigui plantejada d'aquesta manera pels discursos institucionals i estatals dels diversos països. Per

altra banda, també cal abordar aquesta efemèride des d'una perspectiva intercultural i intercivilitzatòria, una perspectiva que ens permeti una aproximació veritablement planetària.

D'igual manera, caldria que féssim un esforç per intentar aproximar-nos a aquest esdeveniment eludint lúcidament els plantejaments reduccionistes i maniqueus, amb esperit crític i la convicció que hem d'anar definint criteris teòrics relacionats amb aportacions pràctiques, que ens permetin alvirar els canvis fonamentals que hauríem d'impulsar en el proper mil.leni. Volem constatar i subratllar la importància que en aquests canvis tindran els pobles que han resistit durant cinc-cents anys, en particular, els pobles indis americans; així mateix, serà important estar atents a les seves reflexions i experiències com aportacions bàsiques al procés de transformació necessari que hem d'emprendre. Una transformació definida pels valors de la justícia i dignitat.

D'altra banda, si els nostres esforços s'encaminen a la realització d'aquesta Conferència en el marc de la *Ciutat Comtal* no és per cap mena de desig de protagonisme localista, sinó perquè entenem que durant l'any 1992 Barcelona serà el marc idoni en el qual plantejar un tipus d'acció d'aquestes característiques; en aquest lloc perquè durant un mes serà la ciutat de l'estat espanyol més coneguda a nivell internacional i per tant concentrarà l'atenció mundial gràcies als mitjans de comunicació que s'hi desplaçaran. Per tant serà fonamental fer coincidir a Barcelona les dues campanyes més importants a les quals donem suport a nivell internacional: CINC-CENTS ANYS DE RESSISTÈNCIA INDÍGENA I POPULAR, i 1492 - 1992 FORUM INTERNACIONAL: EMANCIPACIÓ IDENTITAT D'AMÈRICA LLATINA; i en segon lloc perquè ens permet identificar críticament els dos projectes estatals més significatius a nivell mundial (Olimpíades i Commemoració del descobriment d'Amèrica) en un mateix espai geopolític: Barcelona, ciutat del Mediterrani, i aquest com a frontera entre el nord i el sud; espai, si voleu, simbòlic, però clau en l'esdevenir històric de fa cinc-cents anys, i en la definició del món contemporani, com acabem de comprovar a través del conflicte bèl.lic del Golf Pèrsic.

Per delimitar el context històrico-social a partir del qual hem d'iniciar una reflexió crítica, exposem les següents proposicions:

1)- L'inici de l'expansió colonial europea pels pobles que més tard anomenarem tercer món: Amèrica del Centre i del Sud, Àfrica i Àsia, es desenvolupa a partir de la data simbòlica del 1492.

2)- També aquesta data és el final d'un llarg període de convivència i de diàleg cultural (que evidentment no implicava exentents de conflicte, i basades en l'harmonia) entre jueus, musulmans i cristians. Potser els fets més destacables d'aquest *final* siguin la derrota militar dels musulmans andalusos a la península ibèrica i l'expulsió dels jueus dels regnes d'Aragó i de Castella, a la que seguirà l'expulsió dels darrers musulmans també d'ambós regnes. Per altra banda, és a partir de 1499 que comencen les primeres persecucions de gitanos sancionades pels Reis Catòlics.

3)- El desenvolupament en el pensament europeu. A partir del segle XV i de l'anomenat Renaixement, de les mentalitats individualistes i antropocèntriques, de conseqüències ecocides, que el caracteritzaran fins avui, paral.lelament al sorgiment i progressiva maduració del capitalisme, entès aquest com a model global que les societats humanes *més avançades* haurien d'adoptar. Finalment, la simbiosi d'aquests dos processos: en el pensament i la cultura, en la societat i en l'organització

polític-econòmica, consolidaran l'actual sistema mundial dominant.

4)- El sorgiment, a partir d'aquestes dates, de les teories sobre la desigualtat entre les persones i els pobles, emparades aquestes en concepcions racistes-sexistes i legitimades des d'una perspectiva pretesament *científica*. Teories que s'havien estat covant en segles anteriors i que, a partir d'aquest moment, es desenvoluparan com aportacions ideològiques fonamentals per a la consolidació del poder ommipotent per a Occident.

5)- La maduració de les característiques bàsiques que definiran l'expansió colonial:
- el militarisme a ultrança i la cultura de la guerra.
- el desenvolupament econòmic en detriment de les lleis bàsiques de l'equilibri ecològic.
- la negació de la *diferència*, la seva destrucció o segregació si no és possible la seva assimilació
- la pretesa superioritat cultural, legitimada en alguns moments històrics per un discurs religiós i en altres per un discurs universalista abstracte.
- l'orientació de les investigacions científiques cap a l'explotació ecològica i el desenvolupament.
- la tecnologització i el progrés (entès aquests des de la perspectiva de l'acumulació i del consum) com a valors suprems del projecte civilitzatori d'Occident.

Per tant, per analitzar críticament el passat i fonamentar un projecte de futur que sigui realitzable en el present, hem de recórrer a un plantejament teòrico-pràctic que permeti el diàleg i l'intercanvi amb els pensadors i *militants* alhora, amb una projecció internacional prou reconeguda, que en diferents moments de la història contemporània, des de les seves respectives particularitats culturals, i respectius països, han contribuït a eixemplar l'horitzó de justícia i dignitat dels pobles. D'altra banda, per permetre la concreció pràctica de les reflexions teòriques, i la seva fructificació, caldrà implicar el màxim de moviments socials alternatius catalans, espanyols i europeus, així com un sector important de la intel.lectualitat crítica i lúcida del nostre país que contrbuirà a donar cohesió social , intel.lectual i política a la realització d'aquesta Conferència.

OBJECTIUS

Recuperar críticament la història dels pobles resistents a cinc segles d'història colonial (particularment la dels pobles indis americans, però també la dels altres pobles de l'anomenat tercer món); afavorir a través d'aquesta recuperació la imbricació teòrico-pràctica de les diferents pers-

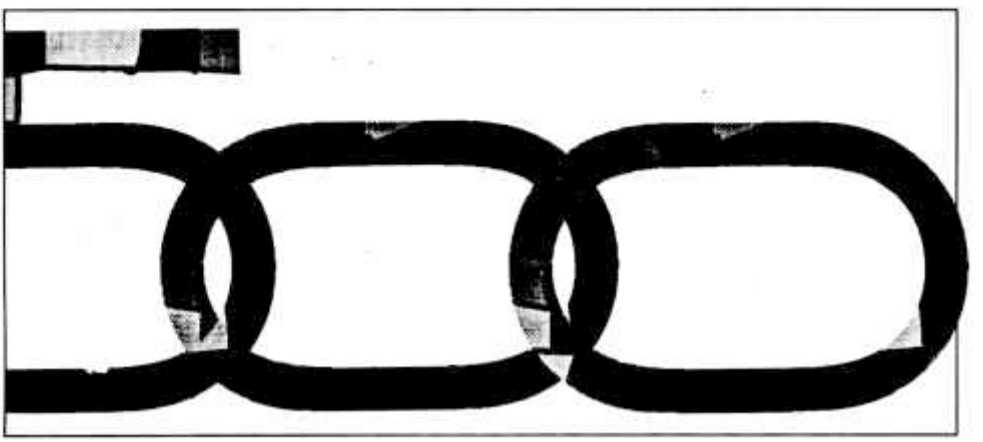

pectives alliberadores; i explicitar les potencialitats i projectes alternatius d'aquests pobles.

Contribuir a la definició d'una nova teoria de la transformació sòcio-econòmica, incorporant la perspectiva pluricultural.

Crear vincles permanents i solidaris entre el teixit social, cívic i alternatiu dels pobles europeus, i aquells altres també alternatius i alliberadors del tercer món. Aquesta aliança es forjarà en el diàleg i l'intercanvi d'opinions teòriques i d'experiències concretes.

- Elaborar, a partir de la confluència de diferents aportacions prèviament elaborades, i dels intercanvis producte de tres dies de Conferència, unes conclusions que englobaran: propostes concretes que permetin la realització de projectes comuns encaminats a afavorir la dignitat i la justícia exigència lògiques i coherents que s'elevaran als governs dels estats, i als organismes internacionals, compromisos reals que afavoreixin les dinàmiques alliberadores i finalment uns punts minis que garanteixin **els drets col.lectius dels pobles**, i un **nou ordre mundial**.

METODOLOGIA

En el desenvolupament de l'esmentada Conferència confluirien, com es dedueix de la presentació,tres nivells de participació:
- Pensadors/activistes de reconegut prestigi nternacional.
- Persadors/activistes dels nostre país.
- Moviments socials, cívics i polítics de Catalunya, l'estat espanyol i Europa.

A aquest tres nivells caldrà afegir-ne un altre de particularment especial:
- La presència quantitativament i qualitativa important de representants d'organitzacions indies i populars d'Amèrica.

Per desenvolupar convenientment els objectius i aspectes filosòfico-teòrics que fonamenten la present proposta, hem establert una divisió per temes que agruparà en cinc espais, provisionalment, els diferents participants. Aquests cinc temes seran els següents:
- **Projectes econòmics, experiències alternatives de desenvolupament, ecologia.**
- **Colonialisme cultural i pedagogia de l'alliberament.**
- **Militarisme i control social.**
- **La Mediterrània: cruïlla de cultures (jueus, cristians i musulmans).**
- **Cinc-cents anys de moviments humans: les migracions (forçades, semivoluntàries i voluntàries).**

Abans de la realització de la Conferència es confeccionaran una sèrie de documents articulats a partir d'un seguit de propostes de reflexió, que es distribuiran entre aquells moviments socials i cívics alternatius interessats en participar-hi de manera que de la discussió prèvia en resultin uns materials ja treballats que serveixin de base a les reflexions i debats que es duran a terme durant l'esmentada Conferència. D'altra banda, està prevista una difusió activa dels resultats de la Conferència.

Paral.lelament a la realització d'aquesta Conferència, concretament alguns dies abans i d'altres - posteriori-, s'aprofitarà la presència dels convidats internacionals per realitzar diferents activitats descentralitzades per barris i pobles. Lògicament, està també prevista la publicació dels documents i conclusions.

Per a més informació podeu adreçar-vos totes les tardes de 6 a 9 del vespre, al local de l'Associació per al Diàleg de les Cultures, C/. de Sant Vicenç 3, pral. 2ª 08001-BARCELONA Tel. (93) 441 58 87

ANTON BLAY FONTCUBERTA
CREATIVIDAD Y PLENITUD DE VIDA
Editorial bera S.A.
Barcelona, 1991, 302 pàgines

CREATIVIDAD Y PLENITUD DE VIDA

Autoconciencia
El poder creador o configurador de la mente
El inconsciente como aliado
La Mente Universal y la Mente Individual
El poder transformante de la oración
El poder transformador y creativo del silencio
El sentido del bien y del mal en nuestra experiencia concreta
La transformación del carácter
Salud y enfermedad
La vida profesional
La intuición
Las relaciones humanas creativas
La realización espiritual

ANTONIO BLAY FONTCUBERTA

Una aportació de les més interessants al que s'anomena la Psicilogia Alternativa, i del nostre país, malgrat que Blay Fontcuberta és encara un desconegut de la Psicologia Oficial.

Fa endinsar a qui el llegeix cap a una descoberta del seu món interior, duent-lo d'una manera senzilla al retrobament del seu Jo Autèntic -el creatiu, el divi- i a una conscienciació del Personatge amb totes les seves limitacions. És d'aquest "Personatge" que ajuda a fer-ne la descoberta com un element no rebutjable sinó a considerar i a valorar justament com l'instrument que hom té a l'abast per assolir la integració de les facetes autèntiques i les formals.

Llibre que es recomana a qui hagi fet un tros del camí ja que parteix de la vivència i l'experiència pròpies com a base de les seves propostes cap a l'autorrealització. En un esglaonament acurat va considerant alhora que totes les mancances del ser humà, totes les perspectives enriquidores i assolidores d'un equilibri de la personalitat es basen en el redescobriment de les pròpies potències i capacitats.

EL MUR
Revista del GRUP DE JOVES DE RIPOLLET.
Periodicitat: trimestral

No és infreqüent que des de les pàgines de VIA FORA! presentem d'altres publicacions periòdiques. Sempre és bo donar la benvinguda a la "selva editorial" a nous protagonistes socials.

La revista EL MUR, és la publicació del Grup de Joves de Ripollet, feta amb col.laboració amb d'altres col.lectius locals, però amb una vocació general, de debat, d'opinió i actitud crítica enfront del poder, siqui quin sigui.

Ja porten editats quatre números, i la seva edició és molt acurada. Tot un exemple de com s'han de fer les coses.

GRUP DE JOVES RIPOLLET 1936

Us presentem una iniciativa de caràcter local i força propera a nosaltres, ja que desenvolupa les seves activitats en la població on ENLLAÇ té fixada la seva residència històrica: Ripollet. No és gaire freqüent que una iniciativa protagonitzada per joves tingui no sols l'empenta, sinó també les realitzacions que té el grup que us presentem.
Nascut l'any 1989, desenvolupa activitats de caràcter principalment local i comarcal, edita una revista (El Mur, de la qual us en parlem en aquest mateix VIA FORA! en la secció de Relligats) i planteja propostes concretes i agosarades com és per exemple la construcció d'un Casal de Joves.
Dels seus inicis, trajectòria i projecció de futur us en parlem tot seguit.

We are presenting you with a local iniciative which is quite close to us, since it develops its activities in the town where ENLLAÇ has its historical residence: Ripollet. We do not frequently find initiatives where young people are the main characters and have the necessary drive. Moreover, this initiative is also featured by the objectives carried out by this youth group we are introducing.
The group started in 1989, developing activities which were basically local and regional and editing a revue called El Mur. We have already had the chance to write about this revue in VIA FORA! within the binding section. The revue puts forward specific and daring proposals, such as the construction of a Youth House.
We shall now talk to you about its beginnings, its course of development and its projection for the future.

Ni prezentas al vi lokan iniciaton tre proksiman al ni, ĉar ĝi disvolvigas sian agadon en la loĝloko kie ENLLAÇ havas sian historian loĝejon: Ripollet. Estas malofte ke iniciato kies protagonistoj estas junuloj havu ne nur forton sed tiajn realigojn kiel tiujn de la grupo kiun ni prezentas al vi.
Fondite je 1989, ĝi organizas aktivaĵojn ĉefe lokajn kaj komarkajn kaj eldonas revuon: La muro (El Mur) pri kui ni informas vin en ĉi tiu sama VIA FORA! en la fako Relligats kaj prezentas konkretajn kaj kuraĝajn proponojn kiel ekzemple la konstruon de "Junulara Domo".
Pri ĝiaj komenco, evoluo kaj futura disvastigo ni tuj nformas vin.

QUATRE PINZELLADES

Si bé el grup de joves de Ripollet va sorgir com un grup bàsicament reivindicatiu donant especial importància a l'antimilitarisme, ha estat la pròpia dinàmica social del nostre poble (manca d'estructuració social, cap alternativa cultural, lògica necessitat dels joves d'intervenir en l'entorn...) la que ha portat al grup ha acabar tenint una estructura molt més plural i diversificada que la que podiem intuir al començament, una estructura molt més d'acord amb les necessitats dels joves de Ripollet.

En dos anys, i pràcticament de forma natural, el grup ha passat de tenir una comissió i set membres a sis comissions i una quarantena de joves que treballen periòdicament en algun dels àmbits.

La dinàmica que ha permès aquesta evolució i que marca importants expectatives de futur, creiem que ha estat el tirar endavant, en tot moment, una filosofia de participació, de creació i d'organització assembleària entorn de qualsevol interès

cada terra fa sa guerra

immediat dels joves ripolletencs. Així podem dir que el grup no ha estat tan un grup estructurat i organitzat sinó un embrió del qual han anat sortint altres petites experiencies independents amb el denominador comú de la participació, l'assemblea i l'estructura econòmica i d'infrastructura per a tots.

A l'hora d'elaborar aquest escrit considerem més interessant deixar el debat sobre el que som i com ho hem fet per més endavant, l'experiència pesarà molt més, i oferir avui, perquè els lectors de Via Fora puguin començar a conèixer la nostra jove experiència, una descripció de les diferents comissions d'activtats més importants realitzades fins ara, axí com els nostres projectes més immediats.

COMISSIÓ ANTIMILITARISTA.

Davant la poc imaginativa i consumista Festa Oficial que organitza l'Ajuntament de Ripollet, sense la participació dels veïns i buscant únicament cobrir l'expedient, el grup de joves decideix començar a buscar una senzilla alternativa de com pensem ha de ser una Festa Major Popular.

Entorn un tema central, en aquest cas l'antimilitarisme, el grup va muntar durant les quatre nits de Festa Major diversos actes de tot tipus: (cinema, concert de grups de música locals, mural popular i una sàtira antimilitarista representada pels mateixos membres del grup), tot això entorn un terreny llogat amb una altra entitat local.

Campanya de conscienciació antimilitarista

A partir de la Festa Major el grup de joves de Ripollet, comença una campanya de conscienciació antimilitarista amb l'objectiu final d'aconseguir que l'Ajuntament de Ripollet es declari insubmís (solidari amb els joves insubmissos).

La campanya inclou cartells, díptics i una presència constant al carrer i als mitjans de comunicació locals.

Simultàniament es celebren diverses reunions amb entitats, sindicats i partits polítics per obtenir suport, amb bons resultats generalitzats, excepte dels partits polítics, molt reacis a parlar del tema.

D'altra banda es fan tres xerrades-debat a l'Escola d'Adults, a l'IB de Ripollet i en un sopar amb gent del Col.lectiu Obrer Popular.

En cap moment s'aconsegueix el suport de l'Ajuntament (coalició Iniciativa per Catalunya - PSC).

Per acabar la campanya que 1936 havia començat sota el lema "Ripollet, poble insubmís", el grup de joves de Ripollet considera que s'ha de fer un esforç especial que deixi clara la magnitud que està prenent l'antimilitarisme, lluny de la marginalitat i el residualisme.

Per això, el grup opta, per celebrar un gran esdeveniment, insòlit al poble de Ripollet, que deixi clara la força i l'actitud de suport popular a l'antimilitarisme.

Axi es munta per el 25 d'abril un concert de Lluís Llach, on el cantant català presenta per primera vegada a Catalunya el seu nou disc, assumint el grup de joves un gran risc econòmic sense suport institucional (d'un pressupost de 1.800.000 pts, l'Ajuntament subvenciona 100.000) i amb un acte sense precedents al poble de Ripollet.

Tot i que la resposta popular va ser inferior a l'esperada (830 persones) el grup de joves de Ripollet va fer una valoració molt positiva de l'esdeveniment ja que aconseguia "plenament l'efecte desitjat i

consolidava definitivament la implantació del grup de joves en el poble de Ripollet", sense oblidar que la baixa participació popular "demostra la feina que queda per fer".

El concert va suposar un important dèficit que va ser cobert amb ajudes de gent de Ripollet i per Lluís Llach.

Defensa de l'insubmís Manuel Calvo

El dia vuit de maig empresonen a Manuel Calvo de la Fuente, insubmís de Ripollet.

El grup de joves munta una campanya de suport tant al jove empresonat com a la seva família, oferint suport jurídic, posant pancartes i cartells, concentrant-se a la Presó de la Trinitat, participant en els actes electorals del moment.

Dues setmanes més tard en Manuel deixa la presó en llibertat provisional.

Assessorament a diferents joves sobre el Servei Militar

A instàncies de diversos joves ripolletencs el grup els assesora i els tramita documentació sobre el Servei Militar, l'Objecció de Consciència i la Insubmissió.

LA REVISTA "EL MUR"

Davant la necessitat de tirar endavant un mitjà de comunicació que serveixi com a plataforma de reflexió, debat, comunicació i diversió entre els joves de Ripollet, elaborem el projecte d'una publcació.

El núm. 0 surt durant la Festa Major del 1990 amb només quatre pàgines i anunciant l'aparició definitiva del núm 1 durant el Nadal del mateix any el qual constarà d'una coberta espectacular i 44 pàgines apareix el primer exemplar de El Mur. Més de 30 col.laboradors de tot tipus hi diuen la seva, realitzant-se la distribució, venda i propaganda a través d'uns punts situats a quioscos, bars, llibreries i persones individuals, arribant als 554 exemplars.

Durant el mes d'abril de 1991 apareix el

cada terra fa sa guerra

número 2 de El Mur. Les bones vendes i l'augment del número d'articles arribats fan augmentar el número de pàgines, arribant a les 48 pàgines i 38 col.laboradors.

Amb el núm. 3 de El Mur, la comissió d'elaboració i coordinació introdueix alguns canvis en l'esquema general de la publicació: Incorporació de gent més jove, reportatges d'interès general (no únicament reflexió i creació literària), entrevistes...

Durant el mes de gener de 1992 apareix el núm. 4 de El Mur. Les seves característiques principals son: col.laboració directa de l'Institut de Ripollet, nou suplement satíric i més imatge gràfica.

L'augment de punts de venda i la força del suplement satíric situen aquest número com el més venut fins el moment, consolidant econòmicament la publicació extenent el nombre de col.laboradors.

A LA RECERCA D'UN LOCAL

D'acord amb la decissió pressa en l'assemblea del 6 de desembre es decideix tirar endavant un projecte propi de local obert a tots els joves de Ripollet en base als següents criteris:

-Els joves necessitem un espai on poder realitzar activitats diverses fora de la rutina de bars i discoteques.

-El local ha de disposar de dues parts clarament diferenciades: una, oberta permanentment com a punt de trobada i amb un funcionament de café-bar, i una altra part, amb diverses sales que serveixin per reunions i trobades de tot tipus que requereixin tranquilitat.

-S'ha de posar en marxa una comissió que no únicament *construeixi* el local sinó que el dinamitzi amb activitats periòdiques de tot tipus.

-El local ha d'estar obert a les entitats juvenils que no disposin de local propi, tenint present les lògiques limitacions d'espai i de temps.

Després d'haver visitat diversos espais adequats pel projecte, se n'ha triat un al centre de Ripollet.

El local medeix 170 metres quadrats. El preu del lloguer és assequible però requereix moltes obres.

D'altra banda s'ha buscat i trobat la persona idònia per portar el café-bar: una persona coneguda al poble, amb experiència i capacitat per assumir la responsabilitat de gestionar l'espai correctament i en la línia que proposa el grup de joves.

En aquests moments s'estan elaborant els plànols de les obres i els pressupostos per poder avaluar exactament el cost del projecte.

Durant el mes d'abril de 1992 es posaran en marxa les obres d'adequació del local. Es compta amb la col.laboració voluntària d'un paleta i un electricista professionals, a més dels membres del grup que estan especialment il.lusionats en el projecte.

Les obres es perllongaran fins al mes d'agost ja que seran realitzades amb aportacions voluntàries.

Simultàniament a la realització de les obres la comissió de local anirà creant els mecanismes per aconseguir que el local, un cop en marxa, tingui el funcionament que desitja el grup.

Així, es desenvoluparà una normativa i s'acordarà el funcionament del café-bar

amb la persona responsable del tema.

Es preveu que el local s'innauguri durant la primera quinzena de setembre. A partir d'aquí s'està desenvolupant una programació periòdica pel café-bar: Jazz, Xerrades, Cine-Fòrum...

La comissió de local no és tant la responsable de la *construcció* del local, sinó la de mantenir una programació estable i una correcta marxa del projecte.

EL CASAL DE JOVES

A partir de l'entrada de nous membres al grup de joves, es planteja la necessitat de treballar per aconseguir una infrastructura cultural digna per desenvolupar les activitats que els joves i no tan joves realitzen en aquests moments en condicions lamentables. Cal dir que a Ripollet en cap moment hi ha hagut una preocupació institucional per dotar el poble d'uns mínims equipaments culturals.

El tema, però, no es planteja des d'una òptica únicament reivindicativa sinó a partir d'un projecte "en positiu", elaborat pel grup de joves de Ripollet i altra gent del poble.

El projecte consta d'una primera part teòrica, elaborada a partir de la discussió entre tots (per què un Casal de Joves, dinamització d'un Casal de Joves) i una segona part tècnica, elaborada a partir de la proposta d'un estudiant d'arquitectura sobre uns edificis municipals en desús (a on un Casal, com un Casal).

Es decideix fer una campanya informativa explicant el projecte que consta d'una exposició, una maqueta de l'edifici en qüestió i un video explicant els motius que porten als joves a reivindicar un espai d'aquestes característiques.

Durant l'any 1991 (setembre - desembre) s'elabora l'exposició i la maqueta i comença la filmació del video.

Durant el mes de febrer comença l'exhibició de l'exposició i la maqueta a diferents punts de la població, començant pels directament relacionats amb els joves (instituts, escola d'adults).

Simultàniament es prepara la presentació del projecte a totes les entitats i a la població en general en un acte a celebrar a finals del mes de març.

En aquest acte s'exhibirà per primera vegada el video realitzat sobre el tema i es presentarà una campanya de recollida de signatures de suport al projecte.

A finals del mes de març es presentarà l'exposició, la maqueta i el video que

expliquen le projecte de Casal de Joves en un acte públic.

Es pretén posar en coneixement de totes les persones interessades el projecte per contrastar-lo i millorar-lo.

A partir d'aquí es té la intenció de que siguin les entitats de Ripollet les que assumeixin el projecte per presentar-lo a l'Ajuntament i pressionin per aconseguir-lo.

Durant el mes d'octubre es presentarà a l'Ajuntament de Ripollet el projecte de Casal de Joves, junt amb les signatures i amb les conclussions de les Jornades celebrades.

A partir d'aquí, i depenent de l'actitud que prengui el plè, començarà la feina de seguiment del projecte de Casal de Joves, donant suport a la construcció del Casal, en cas de l'aprovació del projecte, o reivindicant, si cal, la construcció del mateix.

ALTRES ACTVITATS DESENVOLUPADES

Mural popular contra el Vè Centenari

El 12 d'octubre de 1990 es realitza un mural a l'escorxador de Ripollet amb la participació de desenes de joves i artistes locals. El lema triat és "Hispanitat és Genocidi".

Scketch teatral sobre el Dia de la Constitució

El grup de teatre de 1936 realitza una sàtira teatral sobre la constitució al centre de Ripollet.

Durant uns minuts simulen la celebració de l'aniversari de la constitució espanyola amb la innauguració d'un monument. També es reparteixen als assistents uns

fullets informatius explicant la nostra posició davant aquesta celebració.

Edició d'informatiu

Degut a l'aparició d'articles que generen confussió al Butlletí Municipal de l'Ajuntament, el grup edita un butlletí que reparteix a totes les cases de la població explicant qui som, que fem, i quins problemes te l'Ajuntament amb el grup de joves.

Mural popular als marges del riu

Es realitza a primers d'any un mural de 10 metres als marges del Riu Ripoll amb la participació d'uns 30 joves.

Participació activa a la campanya de suport al poble saharahui

Durant el mes de gener es celebra, en col.laboració amb altres entitats i partits polítics, la Setmana de Solidaritat amb el poble Saharahui. El grup de joves participa en l'organització del bar de la festa de cloenda i en la preparació de la campanya.

Jornades de debat sobre diferents projectes d'arreu d'Europa de Casal de Joves

Aquestes jornades es celebrarien durant el mes de juny i consistirien en, d'una banda, una part teòrica amb una sèrie de debats entre diferents col.lectius i institucions sobre Casals de Joves i models organitzatius, i, d'altra banda, una part lúdica amb diferents concerts de diversos grups de les zones on provinguin els assistents a les Jornades.

Es proposa, en principi i estant el projecte encara en fase d'elaboració, que vingui gent de: Andalusia (Marinaleda, El Coronil) , Catalunya (Sta. Coloma de Gramenet, Cerdanyola, St. Pere de Ribes), Euskadi (Bilbao), i Alemanya (Berlin).

Simultàniament a la presentació popular, s'aniran recollint signatures per donar suport al projecte.
Aquestes signatures s'entregaran el dia que es presenti el projecte al plè de l'Ajuntament.

Estudi dels abocaments del Riu Ripoll

La Comissió d'Ecologia prepara un estudi sobre els abocaments que efectuen les indústries del Vallès al Riu Ripoll.

Recuperació dels Pinetons

A nivell més públic es pretén, durant l'any 1992, iniciar un projecte de recuperació dels Pinetons per us públic.

Instal.lant, amb la col.laboració de diverses institucions oficials i entitats naturalistes, un circuit de gimnàstica i equipaments per evitar la degradació d'aquest simbol ripolletenc.

Sortides-assemblea

Periòdicament el grup de joves de Ripollet celebra sortides on es combinen tallers de formació pràctica en diversos temes, assemblees de grup i festes de tot tipus.

Durant l'any 1991 es celebren dues assemblees d'aquest tipus. Una durant la setmana santa amb tallers de serigrafia, pancartes i disseny per ordinador i una altra durant el pont de la Constitució a Sant Pere de Ribes amb tallers d'Ecologia, Video, Serigrafia i posada en marxa del projecte de local del grup.

En aquestes assemblees es decideixen les línies a seguir durant els propers mesos. En la del 6 de desembre es decidideixen, entre altres coses, la creació de les comissions d'Ecologia, Local i Economia.

CONVERSA AMB EMIL HERBOLZEIMER

Emil Herbolzeimer és una perona força global. De pare alemany i mare catalana, es doctorà en economia per la universitat de Michigan als EE.UU. Com a funcionari de la UNTAC a recorregut durant tretze anys molts països dels anomenats subdesenvolupats. Actualment dóna classes de noves tecnologies a ESADE, essent un dels membres actius del col.lectiu ECOCONCERN, grup que està especialitzat en la recerca d'alternatives globals als problemes de la societat actual.
Doncs bé, una nit d'hivern vam encetar una entrevista que us transcrivim tot seguit.

Emil Herbolzeimer is a very global person. Born from a German father and a Catalonian mother, he attained his phD in Economy at the University of Michigan, in the U.S.A. As a public officer for the UNTAC, he has visited many of the so-called underdeveloped countres for thirteen years. Currently, he teaches new technologies at ESADE and he is one of the active members of the ECOCONCERN group, specialized in the study and research of global alternatives to the problems of modern society.
One winter evening, we were able to have an intervew with him. We are offering you this interview below.

Emil Herbolzeimer estas homo sufice totaliga. El germana patro kaj kataluna patrio, li doktorigis pri ekonomiko en la usona universitato de Michigan. Kiel funkciulo de la UNTAC li vizitis dum dek tri jaroj multajn subevoluigintajn landojn. Nuntempe li instruas pri novaj teknologioj en ESADE, estante aktiva membro de la kolektivo ECOCONCERN, grupo kiu specialigas en la esplorado de totaligaj alternativoj al la problemoj de la nuna socio.
Nu bone, dum vintra vesprero ni komencis intervjuon kiun ni serke prezentas al vi.

- Qui és Emil Herbolzeimer?.
Per la meva formació i aprenentatge sóc una persona força global. El meu pare és alemany i la meva mare catalana. Sóc nascut aquí, però he viscut un temps a Alemanya i als vint anys me'n vaig anar a estudiar als EE.UU. on em vaig doctorar en economia per la Universitat de Michigan.

He treballat en projectes a l'estat d'Oregon, sobre desenvolupament d'habitatge social, a Veneçuela (dos anys) perquè la meva tesi doctoral era sobre urbanisme i habitatge, i aspectes sòcio-econòmics de l'habitatge a Amèrica del Sud (ja saps, les xavoles...) , treballant alhora en una empresa multinacional química en el departament comptable i donant classes d'economia a la Universitat de Caracas.

I va ser justament quan vaig acabar la tesi doctoral que, treballant com a tresorer em vaig adonar de com operen les multinacionals, les seves actituds, les seves polítiques..., i quan vaig preguntar-me quina cosa podria fer per controlar les multinacionals, com podia aprofitar la meva experiència internacional per treballar en alguna tasca que servís de controli assessorament al Tercer Món en temes d'inversió estrangera, negocar amb les multinacionals...

Vaig escriure a la ONU, i més en concret a la UNTAC, que és un organisme de l'ONU que té com a funció el reforçar els lligams i el millorar les condicions de comerç i de desenvolupament dels països pobres. Em van acceptar, hi vaig estar treballant tretze anys. Primerament en

negociacions, temes de preus de matèries primeres, de quotes, de recerca... i finalment en temes de transferència de tecnologia, absorció de tecnologies aplicades a les realitats d'aquets països pobres.

Vaig viatjar molt, sobretot a l'Àfrica i l'Amèrica Llatina on realitzàvem estudis i informes presentant suggeriments, que servien moltes vegades per poder fer arribar a d'altres fonts de finançament i a centres d'ajut, ja sigui bilaterals o multilaterals per rebre fons per desenvolupar aquests projectes.

- Per molt bé que ho fessis, eres un representant del món occidental quer anaves a aplicar uns models de desenvolupament que no acabaven de quadrar massa.
Home, pensa que l'ONU no és forçosament un model de desenvolupament occidental. Pensa que la UNTAC va nèixer com a contrapès del GAT i del BANC MUNDIAL, com a centre i fòrum on els països pobres tinguessin una veu i poguessin dictar també coses. De 160 membres, 120 són països pobres.

-És efectiu?
No.

- Per què?
Els temes econòmics són garebé impossibles de negociar a nivell universal. Els interessos són massa conplexos.

Pensa que es van fer tres grups dins de la UNTAC. Els països desenvolupats, els socialistes i el grup 77 que eren els més pobres i es negociava mitjancant portaveus, i tot es portava aixi.

Però clar, en el cas del grup socialista no hi havia poblema perquè es feia el que deia Russia, però tanmateix en els països pobres, allí estava negociant per exemple Corea del Sud amb el Txad i Brasil amb Angola, i clar no tenen res a veure un país amb l'altre.

- A quin tipus d'acord es tractava d'arribar?
N'hi havia de molts tipus. De matèreis primeres, transports marítims, comercialització, participació en les borses on es negocien els preus... i en general equilibrant més les balances de les economies dels països pobres.

Però clar, aleshores et trobaves a vegades amb interessos contraposats àdhuc dins dels països pobres ja que molts d'ells eren monoexportadors.

Em sembla que el problema més greu era que els representants dels països més pobres, obviament, són les élites i la meva frustració era anar a un país i parlar amb els ministres responsables de l'economia i la indústria ja que sabia que eren els primers en explotar el seu país, més que ningú.

Encara que els països rics actuen dperseguint els seus beneficis i explotant la població, els principals mecanismes d'explotació són la pròpia gent del país, que s'ofereixen com a titelles, com a col.laboradors ja que el seu objectiu primer quan entren al govern és el d'enriquir-se ràpidament, ells i la seva "tribu". És una corrupció absoluta i total. Que això ho fomentin els països rics, possiblement si, però no sempre és aixi, crec que ja és de pròpia cultura que això passa, perquè són persones de procedència tribal i aquest esperit de grup, de tribu s'imposa sobre els altres.

- Tanmateix darrerament hi ha un canvi d'actituds per part del primer món respecte al tercer món...
No està canviant. Jo crec que la filosofia de la solidaritat, el suport als països subdesenvolupats... són polítiques a molt llarg termini, que es van desenvolupant de mica en mica, que comporten un canvi de relacions molt important i els polítics no

tenen el poder ni tan sols la capacitat de fer-ho, d'altra banda estan poc temps governant, per tant no poden actuar en coses que tinguin repercussions a llarg termini perquè no els afecten a ells ni al seu partit.

Per exemple l'agricultura: en el fons els pagesos europeus estan explotant els dels països pobres perquè tenen una fortalesa brutal. A Europa no hi entra res. Fitxa't, el cas del sucre, Europa és el primer exportador del món de sucre i la seva producció és cinc vegades o més cara que la dels països pobres. Per què passa això? Doncs perquè els pagesos europeus tenen molta força. Aquesta solidarirtat és molt difícil, cadascú segueix els seus interessos.... és la llei de la jungla. Per a un polític és impossible marcar una política que no sigui la del mercat i la que dictamina la relació dels poders.

- Tu que amb la teva experiència has tingut tanta relació amb polítics i dirigents de molts països, fins a quin punt dirigeixen i s'ho creuen?
La societat està muntada de tal manera que el marge d'actuació política és mínim.

Els polítics, ja siguin de dreta o d'esquerra, fan pronunciaments, però a la llarga tots fan més o menys el mateix.

A Alemanya fa uns cinc o sis anys es volia arribar a un pacte social entre patronal i sindicats per frenar la robòtica, ja que es considerava que s'havia d'aplicar de manera paulatina i per por a un desequilibri social del mercat de treball. Tanmateix aquest pacte va durar dos anys, ja que els japonesos i els americans seguien amb els seus plans de robòtica, els alemanys van haver de decidir que no podien perdre mercat. L'única solució seria un pacte a nivell universal.

L'important és que la gent sigui flexible i pugui adaptar-se als canvis. Tanmateix n'hi ha que ho poden fer sense cap tipus de problema però d'altres que no. I d'aquests què en fem? Són humans, tenen dret a treballar... Pensa que empreses com Renault estan jubilant treballadors als 48 anys...argumentant que no poden tornar a formar la gent. Això és el pitjor que pot passar-li a una persona. Anem vers una societat de superhomes, els anglesos en diuen de coll d'or, l'home polivalent, ... darrera seu un exèrcit empobrit.

Canviar aquesta filosofia que tenim actualment d'egocentrisme, de materialismes, de competitivitat , a la que anomenen progrés avui en dia, en una filosofia de solidaritat de visió àmplia en el sentit de dir que en el món som cinc mil milions d'éssers i no podem ignorar-ne quatre mil milions... això és impossible.

Els casos dels EE.UU, Mèxic i Canadà i el que possiblement farà Japó amb Corea. Signapur, Hon Kong, en el sentit d'incorporar-los a una dinàmica econòmica i de mercat del primer món, no són reproduïbles en altres parts del món.

A Sudamèrica és cert que el deute s'està arreglant, però això és comerç exterior, la realitat interna d'aquests països com a societats és i continua essent terrible, penso que està pitjor ara que fa deu anys.

- I Àfrica? S'ha quedat ben despenjada d'aquest procés.
El problema d'aquests països és la demografia. Etiopia i Sudan, que he visitat vàries vegades, són països on la major part de la terra és molt pobra. Fa uns quaranta anys allí vivien uns tretze milions de persones, la terra i la geografia podia absorbir aquesta població. Ara en són seixanta milions. Això origina un procés de desertització dels boscos i de la natura perquè necessiten combustible,conreus, llocs on estar... Actualment no queda bosc i aixi un país es forna totalment estèril degut a aquesta pressió demogràfica.

Però això no és pas culpa del Nord, és culpa d'un factor clau, la medicina moderna.

- Explica't.
És terrible dir-ho, però aquesta medicina ha permés sobreviure aquesta gent quan abans aquest procés natural escollia només els més forts.

El problema demogràfic és molt greu. Quan jo era petit l'estat espanyol, era el que tenia més població de parla hispana. Ara Mèxic, per exemple, té dues vegades i mitja més població que l'estat espanyol.

Per molt que creixis econòmicament és impossible absorbir aquest creixement demogràfic. Mentre no poguem aturar aquest creixement demogràfic, poc es pot fer.

A Àfrica del Nord, d'aquí a deu o quinze anys no podran menjar i aquesta gent, òbviament, vindrà aquí a Europa i per què no? Però nosaltres no estem preparats per acceptar-los, si fòssim solidaris seria el que hauriem de fer, però...

- Aquí es barreja un aspecte cultural molt important...
Sí, la situació és molt complexa i molt difícil, però en tot cas no estem vivint una evolució de solidaritat ni de visió universal.

Actualment només tenim un model sòcioeconòmic, l'occidental i això és molt greu, per això el que vull és intentar estudiar i intentar oferir alternatives.

- Per on poden anar?
No s'ha de caure en la trampa que la llei de competitivitat és la que ha de regir la nostra vida. Cal trobar nous mecanismes perquè tothom pugui ser actiu. Hem de ser molt més creatius: mitges jornades, combinar formació amb treball, flexibilitat, frenar la difusió tecnològica de la manera tan accentuada com l'estem vivint actualment..

- Abans has parlat de la robòtica, de les noves tecnologies, de l'automatització de les fàbriques, això però, d'alguna manera ens allibera del *càstig* del treball.
Sempre i quan tinguis alguna activitat on poder-te realitzar. El que no pots fer és introduir robòtica i que la gent es quedi penjada sense res.

S'han de crear mitjans per possibilitar que la gent sigui activa i tingui ingressos.

La incorporació de la màquina desplaça treball humà, però això pot ser molt positiu sempre i quan el treballador es benificiï del treball de la màquina, cosa que no passa ja que el que en surt beneficiat és el propietari de la màquina i no el que ha estat desplaçat.

- Però, i la imaginació, el sentit de risc, la inicitiva...?
Bé, jo no només parlo d'indústria sinó també d'empreses de serveis. El que passa és que la innovació tecnològica qui la paga inicialment no són pas els empresaris sinó les entitats financeres. Doncs bé, per què no un crèdit de tots els agents que

formen una empresa, que els obrers també siguin participes d'aquest crèdit, d'aquest risc... És aquest concepte d'autogestió, de participació.... I no em val l'exemple de com ha acabat Iugoslàvia, ja que com a model era molt interessant però hi va haver uns condicionants polítics que no permeteren que aquest model anés bé.

El que no es pot fer és acceptar la situació actual en que l'automatització i el progrés tecnològic són tant radicals que ens quedarem amb una població grandíssima sense treball, totalment marginada.

- Actualment una de les teves activitats professionals és la de donar classes a ESADE de noves tecnologies. Com vius i interpretes la teva actual actitud respecte als països del tercer món? No et trobes en contradicció?

La meva actitud pel que respecta al que puc fer pels països pobres ha canviat. Jo personalment actuant directament en aquests països no puc fer-hi gran cosa, la meva actuació més eficient crec que és l'acció en els països rics, perquè les decisions polítiques i econòmiques es prenen aquí. És influenciant en la forma de pensar i en l'actuació d'aquests centres de poder on puc fer més per aquests països pobres que no pas intentar anar allà i fer quelcom de puntual, que al cap i a la fi només és tapar forats.

- Com connectes amb ECOCONCERN?(1)

Bé, jo participo en unes jornades internacionals sobre el desenvolupament que es fan a Barcelona i conec a membres del centre de Can Bardina. Assisteixo a vàries reunions i poc a poc es va perfilant la necessitat de crear un grup de debat que desenvolupi coses més concretes perquè pugui donar i presentar propostes realitzades i amb possibilitat que siguin acceptades. És a dir noves idees, nous models i crear un mecanisme de difusió d'idees d'innovació social d'altra gent. I neix ECOCONCERN.

- Tota aquesta inquietud és únicament a nivell personal?

Sí. La meva ideologia sempre ha estat molt personal. No he estat mai militant de cap partit tot i que la meva vocació sempre ha estat socioaldemòcrata d'esquerres. Però jo mai he estat un ideòleg, la meva filosofia i manera d'entendre i de fer no s'ha regit mai per cap autor o corrent ideològic concret. Sempre ha estat un anàlisi propi. Accepto coses d'aquest i d'aquell i faig la meva filosofia.

Són vàries les hores que hem estat xerrant. El te compartit s'ha acabat i d'alguna manera arriba l'hora de posar punt i final a questa entrevista.

(1) El Col.lectiu ECOCONCERN, ha estat presentat en el número 30/31 pàg. 265 Volum III, d'aquesta mateixa revista.

Joan-Ramon GORDO i MONTRAVETA

ENHAVO		CONTENTS
Ĉefartikolo	3	Editorial
Lupoj Lupojn ne mordas	4	Wolves with wolves don't bite themselves
La ekologia kaj verda konfederaĉismo: futura defio kiun ni devas de nun ekkonstrui	5	Ecological and green confederalism: which we start building now
Scienco, naturo kaj genro (I)	11	Science, nature and genus (part I)
Por memdependa kebekio	20	Towards a self-dependent Quebec
La penso pri la seksa defirenco kaj la histoiografio	28	The idea of sexual difference and historiography
Sumendi: la sano en viaj manoj	33	Sumendi:health in your hands
Por atingi novan koncepton pri la homa estaĵo (I)	42	Attaining a new concept of the being (part I)
Internacia konferenco: la diverseco kiel projekto por la estonteco	46	International conference on diversity as a project for the future
Junulara Grupo Ripollet 1936	51	1936 Ripollet Youth Group
Kreivo kaj vib pleneco	50	Creativity and fullness of life
La Muro, revuo de la Junulara Grupo el Ripolle	50	The wall, review of Ripollet young people grup
tKonversacio kun Emil Herbolzeimer	58	A conversation with Emil Herbolzeimer

VIA FORA!, núm 33. Hivern 1992. ***Publicació per a la gent culturalment activa.***
Podeu reproduir-ne qualsevol part, però us agraïriem que en fèssiu constar la procedència.
EDITA: ASSOCIACIÓ ENLLAÇ. Apartat de Correus 85, 08291 RIPOLLET (el Vallès Occidental), telèfons: 692 51 83 - 675 27 83 i també amb seu al CENTRE PERMANENT DE CULTURA POPULAR, Turó dels Pujols, 08750 Guardiola de Font-rubí (Alt Penedès), telèfon 897 43 05.
El VIA FORA! es composat electrònicament pels membres de l'Associació comptant amb la col.laboració de Servei de Secretaria S.A.. Imprés als PP.CC. a La Impremta (el Prat de Llobregat), D.L. B-13.925/1984 I.S.S.N. 0214-672X.

El VIA FORA! es fruit d'un treball col.lectiu i està coordinat per: Andreu Caralt, Leonor Carrion, Núria Font, Àngels Fortuny, Joan Ramon Gordo, Jaume Sobrevals, Milagros Vallès i Lluís Vàzquez.
En aquest número han col.laborat en les traduccions: Llibert Puig i l'Associació Catalana d'Esperanto.
ENLLAÇ no s'identifica necessàriament amb els articles que van signats pels seus autors.

EDITORIALS	*Editorial*	3
	Llops amb llops no es mosseguen	4
ALTRAMENT	*El confederalisme ecologista i verd: Un repte de futur que cal anar construint des d'ara.* Josep Puig	5
	Ciència, natura i gènere (I). Vandana Shiva	11
	Per un Quebec autodependent. Agustí Nicolau	20
	El pensament de la diferència sexual i la historiografia. Elena Botinas, Júlia Cabaleiro, Mª Àngels Duran	28
REUS, PARÍS I LONDRES	*Sumendi. La salut a les teves mans.*	33
	Tinguem la festa en pau. Eneko Landaburu	36
SOTA LA PLOMA	*Per assolir un nou concepte de l'ésser (I).* Núria Font	42
CADA TERRA FA SA GUERRA	*Conferència internacional: la diversitat com a projecte de futur (5-6-7 juny 1992)*	46
	Grups de Joves de Ripollet, 1936	51
RELLIGATS	*Creativitat i plenitud de vida.* Antoni Blay	50
	El Mur, la revista del Grups de Joves de Ripollet	50
A LA INTEMPÈRIE	*Conversa amb Emil Herbolzeimer*	58

Associació cultural